

Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΔΙΔΥΜΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΜΙΔ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

1881

1881.565

Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ

Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΙΔΥΜΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΜΙΔ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

1881

Ἐν ἔτει 1862 κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, ἐκγυμναζόμενος εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς γλώσσης, μετέφρασα τὸ τερπνὸν διὰ παιδία ὄντως διήγημα τοῦ Γερμανοῦ ἱερέως Χριστοφόρου Σμίδ: Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ. Τὰ ἔργα τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς μετεγλωττίσθησαν εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ εἰς πλείστας ξένας γλώσσας, πολλὰ δὲ τούτων καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν.

Τὸ παρὸν διήγημα, διορθώσας ἐκ τῶν σφαλμάτων τῆς πρώτης ἐκδόσεως, παραδίδω μετὰ εἰκοσαετίαν εἰς δευτέραν ἐκδοσιν, πεποιοῦνς ὅτι θέλει ὠφελῆσαι τὴν φιλομαθῆ παιδικὴν ἡλικίαν.

A

Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΔΥΜΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΑΙ Η ΜΗΤΗΡ—ΤΑ ΔΡΗΑΓΕΝΤΑ ΤΕΚΝΑ

Καθ' ὃν χρόνον οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως φθάσαντες ἐγένοντο κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔδρας τῶν χριστιανῶν αὐτοκρατόρων, κατέστησαν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ νέου τούτου κράτους, τὴν δὲ μεγαλοπρεπῆ ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου κτισθεῖσαν, μετέβαλον εἰς τζαμίον, ἧτοι μουσουλμανικὴν ἐκκλησίαν· κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τοῦ θριάμβου τῆς βαρβαρότητος ἄπειρον πλῆθος ἡττηθέντων λαῶν ἐστέναζεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐχθρᾶς ταύτης τῶν χριστιανῶν φυλῆς.

Καὶ τὸ Οὐγγρικὸν ἔθνος, καίτοι τὸ κατ' ἄρ-

χὰς θριαμβεῦον, ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν ἀγρίων ὀθωμανῶν. Ἦσαν δὲ οἱ Οὐγγροὶ ἐκ παναρχαιοτάτων χρόνων χριστιανοί. Κατὰ τὰς ἀδίκους ἐπιχειρήσεις τῶν Τούρκων οὐ μόνον ἡγεμονικαὶ οἰκογένειαι ἐξήσκουν εὐσεβῶς ἀπάσας τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, ἀλλ' ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν πιστῶν ἠριθμοῦντο καὶ πολλαὶ τῶν ἀπλῶν ἰδιωτικῶν οἰκογενειῶν. Τούτων μία ἦτο καὶ ἡ τοῦ ἐμπόρου Λουκίου. Ἦτο δὲ οὗτος ἀνὴρ πλουσιώτατος, εὐσεβέστατος καὶ ἐξόχου φρονήσεως· δι' ὃ γενικῶς παρὰ πάντων ἐκαλεῖτο ὁ ἀγαθὸς ἢ ὁ πλούσιος Λούκιος! καὶ ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ Ἐλένη, ἀξιοσημειώτου καλλονῆς, παρὰ πάντων ἐθαυμάζετο διὰ τὰ λαμπρὰ καὶ εὐγενῆ αὐτῆς προτερήματα. Ἀμφότεροι λοιπὸν ἔζων ἐντελεῖ εὐτυχία.

Δύο τέκνα, δίδυμα μικρὰ ἄρρενα ἐξαιρέτου χάριτος, συνεπλήρουν τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν. Τοσοῦτον δὲ ὁμοιάζον, ὥστε ἐξεπλήττετό τις βλέπων ἐν αὐτοῖς τὸν αὐτὸν χαρίεντα καὶ παιδικὸν χαρακτῆρα, τοὺς αὐτοὺς τρόπους, τὰς αὐτὰς κλίσεις. Ἐνεκα λοιπὸν τῆς ὁμοιότητος ταύτης οἱ γονεῖς αὐτῶν πολλάκις ἐξε-

λάβανον τὸ ἐν ἀντὶ τοῦ ἄλλου καὶ μάλιστα
δσάκις ἔφερον ὅμοια ἐνδύματα.

Τούτων ὁ μὲν ἐκαλεῖτο Φιλήμων, ὁ δὲ Τι-
μόθεος, καὶ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα δὲν ἐδόθη-
σαν αὐτοῖς τυχαίως, διότι ὁ μὲν Λούκιος ἐξε-
λέξατο τὸ τοῦ Φιλήμονος, ὡς ἀρεσκόμενος ν'
ἀναμιμνήσκηται τὴν ὠραίαν ἐπιστολήν, ἣν ὁ
μέγας ἀπόστολος ἅγιος Παῦλος ἔγραψε πρὸς
πρόσωπον, φέρον τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἀποκα-
λῶν αὐτὸν ἀδελφὸν καὶ συμπράκτορα αὐτοῦ·
ἡ δὲ σύζυγος ὤρισε τὸ τοῦ Τιμοθέου, διότι
νέος τις τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ὑψώθη ὑπὸ τοῦ
ἀγίου Παύλου εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπισκόπου·
ἀπὸ νηπιότητος οἱ γονεῖς αὐτῶν τοῖς ἐνέπνεον
τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ
παιδιόθεν κάλλιστα ἐποτίσθησαν τὰ νάματα
τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ εὐσεβὴς αὐτῆς μήτηρ προϋτίθετο κατὰ τὴν
ἀγωγὴν τῶν τέκνων αὐτῆς νὰ λάβῃ ὡς ὑπο-
γραμμὸν τοὺς σοφοὺς τούτους γονεῖς· διὰ
τοῦτο οὐδὲ στιγμὴν ἄφηνε τοὺς διδύμους,
ἀλλὰ καὶ ράπτουσα καὶ πλέκουσα ἐδίδασκεν
αὐτοὺς μετὰ φιλοστόργου ἐπιμονῆς πᾶν ὅ,τι
ἡ ἐκκλησία διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς

πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀγάπης. Ὁ δὲ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων οὐδὲ λέξιν ἐκ τούτων ἄφηνον νὰ παρέλθῃ, καὶ πολλάκις μέχρι δακρύων κατενύγοντο.

Μόλις δὲ εἰς τὸ ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἦσαν τὰ ὠραῖα ταῦτα τέκνα, καὶ ἡ ἀγαθὴ αὐτῶν μήτηρ εἰς ἐπικίνδυνον περιέπεσε νόσον. Ὁ Λούκιος σχεδὸν οὐδέποτε κατέλιπε τὸ προσκεφάλαιον τῆς συντρόφου αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα ἔμενον παρ' αὐτῇ σιωπῶντα καὶ μονον διὰ νὰ φάγωσι κατέλιπον τὸν θάλαμον. Ἐν τούτοις ἡ νόσος τῆς Ἑλένης ἐκρίθη ὡς ἀνίατος, καὶ ἡ ἀσθενὴς, μὴ ἀπατωμένη περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἦν ἤδη εὐσεβῶς παρεσκευασμένη, ὅπως μετέλθῃ ἐκ τοῦ βίου τούτου εἰς τὴν αἰωνιότητα. Καίτοι δὲ καθ' ὑπερβολὴν ἀδύνατος ἡ φιλόστοργος μήτηρ ἐξηκολούθει δίδουσα τοῖς τέκνοις ἀγαθὰς συμβουλὰς. Ὅτε δ' ἐσπέραν τινὰ τὰ τέκνα καὶ ὁ πατὴρ ἐκάθηντο παρὰ τὴν κλίνην, κατέστη αἰφνης ὡχρὰ ὡς νεκρὰ καὶ ὑψόνουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ χαρᾶς ἀνεκφράστου ἐφώνησεν: «Ἦδη, Κύριε, μὲ καλεῖς πρὸς σεαυτόν!» ἐξέτεινεν ἐν σχήματι ἀποχαι-

ρεισμοῦ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἔπειτα ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας εἰς τὰ θρηνοῦντα τέκνα καὶ εὐλογήσασα αὐτὰ εἶπε μετὰ φωνῆς θνησκούσης: «Ὅ,τι ἀγαθὸν σᾶς ἐδίδαξα, σᾶς τὸ εἶπα εἰλικρινῶς καὶ ἀνεπιστρεπτί. Ἐκτελεῖτε πάντοτε ὅ,τι σᾶς ἔμαθα. Εἶθε ἢ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀγάπη νὰ ὑπάρχη καὶ διαμένη εἰς τὰς καρδίας σας, καὶ φρίττητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾖναι! Ἢ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους εἰς τὸν οὐρανόν!» Ἡ δυστυχῆς Ἑλένη ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τῶν πρὸ τῆς κλίνης γονυπετῶν τέκνων αὐτῆς, καὶ ἐξέπνευσεν ἄνευ ἀγωνίας καὶ ἐν ἐντελεῖ ἡσυχία.

Ὁ δὲ Λούκιος ἅπαξ ἔτι ὠδήγησε τὰ τέκνα παρὰ τὸ λείψανον τῆς μητρὸς αὐτῶν, πρὶν ἢ κατατεθῆ ἐν τῷ νεκροκραββάτῳ. Ἀνέμνησεν αὐτοῖς θρηνῶν τὰς τελευταίας παραινέσεις τῆς πεφιλημένης μητρὸς αὐτῶν καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῶν τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θέλουσι ζῆσει καὶ ἀποθάνει ὡς καλοὶ χριστιανοί. Τὰ δὲ δυστυχῆ τέκνα μεθ' ὄρκου ὑπεσχέθησαν τοῦτο, χεიმάρρους δακρύων χύνοντα. Ἐπειτα ὁ Λούκιος, ὑπὸ εἰλικρινοῦς λύπης

κατεχόμενος, συνώδευσε τὸν νεκρὸν τῆς ἐναρέτου αὐτοῦ γυναικὸς μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ κατοικίας, προηγουμένων τῶν δύο υἱῶν, ἀπαύστως ὀλολυζόντων. Ἡ πένθιμος ἐκφορὰ ἦτο πολυάριθμος, πάντες ἔκλαιον, πρὸ πάντων δὲ οἱ πτωχοὶ οἵτινες ἐν τῇ ἀγαπητῇ ταύτῃ γυναικὶ ἔχανον μητέρα. †

Ὁ ἱερεὺς, ὅστις κατὰ τὴν κηδεῖαν ἐξετέλει τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα ἀκούων μομφὰς παρόντων τινῶν κατὰ τῆς θείας προνοίας, ὑπὸ θερμοῦ ζήλου κατεχόμενος ἐφώνησεν: «Οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἀκούω, μοὶ ἀναμιμνήσκουσι ταύτας τῆς Ἀγίας Γραφῆς τὰς λέξεις: «Ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου με ἐγκατέλειψαν, ἀλλὰ σὺ, ὦ Θεέ μου, δὲν με ἀφήκες.» Φίλοι μου, τοῦτο πρέπει νὰ λέγωσι πάντες οἱ ὀρφανοί. Τὰ δυστυχῆ ταῦτα τέκνα ἀπώλεσαν τὴν ἐξαίρετον μητέρα, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρὸς ἐὰν ἔμελον νὰ στερηθῶσιν ἢ καὶ ἐὰν αὐτὰ ταῦτα ἠρπάζοντο ἐκ τῆς φιλοστοργίας τοῦ πατρὸς αὐτῶν, οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Γραφῆς ἔπρεπε νὰ ᾖναι ἰσχυρὸς λόγος παρηγορίας.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνεποίησαν μεγάλην ἐντύ-

πωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὅπερ διεσχορπίσθη
μᾶλλον ἀνεξίκακον.

Ὁ Λούκιος κύριος ὦν ὠραίας ἐπαύλεως
ὀλίγα μίλια τῆς πόλεως ἀπεχούσης καὶ πλη-
σίον μεγάλου χωρίου, ἔφερεν ἐκεῖ τὰ τέκνα
του, ὅπως μετὰ περισσοτέρας ζέσεως ἐπιδοθῆ
εἰς τὴν ἀνατροφὴν αὐτῶν. Καίτοι δὲ πολλὰς
ἄλλας ἀσχολίας ἔχων, ἐθυσίαζε πλείστας ὥρας
καθ' ἐκάστην εἰς τὴν διδαχὴν αὐτῶν μηδὲν
ἀμελῶν τῶν ἀναγκαιούτων, ὅπως καταστα-
θῶσι καλοὶ χριστιανοί. Ἐσπέραν καὶ πρωτὰν
ἔλεγον ἀπὸ κοινοῦ τὰς προσευχὰς των· τὰς κυ-
ριακάς καὶ τὰς ἑορτὰς ὠδήγει αὐτοὺς εἰς τὴν
ἐκκλησίαν παρευρισχόμενος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν
ἀγίαν λειτουργίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον
ἀνεγίνωσκον τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας, ὅπερ
τοῖς ἐξήγει, μετὰ τρόπου πρὸς τὴν ἀρετὴν προ-
τρεπτικοῦ. Περιπατῶν δὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν
ἐξοχὴν, τοῖς κατεδείκνυε τὸ μεγαλεῖον τῶν
ἔργων τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἑλένης τὰ τέκνα
ταῦτα ἦσαν ἡ μόνη αὐτοῦ χαρὰ καὶ αἱ εὐτυ-
χεῖς αὐτῶν διαθέσεις τῷ ἦσαν ἀντικείμενον
παρηγορίας καὶ εὐτυχίας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον

ἔστερήθη τῆς εὐτυχίας ταύτης, ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπισκέπτηται τὴν πολιν ἔνεκα τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων. Ὅτε δέ ποτε ἔμελε ν' ἀπέλθῃ χάριν σημαντικῆς ὑποθέσεως, φιλοστόργως ἀπεχαιρέτησε τὰ τέχνα του συστήσας αὐτὰ εἰς τὰς μητρικὰς φροντίδας τῆς εὐσεβοῦς καὶ πιστῆς παιδαγωγοῦ. Ἐλθόντας δὲ τοὺς υἱοὺς μέχρι τῆς θύρας, ἐνηγκαλίσθη καὶ πάλιν, ἵππευσε καὶ ἀνεχώρησε.

Τὰ παιδιά ἐδραμον εἰς τὰ συνήθη αὐτῶν παιγνίδια ἐπὶ εὐρέως λειμῶνος, περικυκλουμένου ὑπὸ δένδρων, ρυάκων καὶ ἀνθέων πρὸ τῆς οἰκίας ἐκτεινομένων. Ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων ἦσαν καθ' ὑπερβολὴν εὐθυμοί, διότι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν εἶχον ἀνακαλύψει φωλεὰν πυραλίδων ἐπὶ θάμνου καὶ ἔχαιρον δεικνύοντες εἰς τὸν πατέρα τὴν φωλεάν, πέντε νεογνὰ περιέχουσαν.

Ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὴν φωλεάν τῶν πυραλίδων, ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ἀνθρωπὸν τινα πλουσίως ἐνδεδυμένον, ὅστις πολλάκις ἤρχετο παρ' αὐτοῖς χάριν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, καὶ ἐκάστοτε τοῖς ἔφερεν ἀθυρμάτια. Τότε τὰ παιδιά ἐνηγκαλίσθησαν αὐτόν, τῷ διηγῆθησαν»

μετὰ μεγάλης ταχύτητος τὸ θαυμάσιον εὐρημα, καὶ ἠθέλησαν νὰ τῷ δείξωσι τὴν φωλεάν.

« Ἄ! τὴν φωλεάν ταύτην τῶν πυραλίδων! εἶπε, ἰδοὺ ὠραῖον θαῦμα! θέλω σᾶς δεῖξει ἄλλην, ἣτις πολὺ περισσότερον θὰ σᾶς ἐκπλήξῃ. Ἄντὶ πέντε μικρῶν περιέχει δέκα, καὶ κελαδοῦν, κελαδοῦν... καλλίτερα ἀπὸ ἀηδόνα. Ἡ φωλεὰ αὕτη εἶναι ἐπὶ τινος θάμνου, ὅπισθεν τῆς οἰκίας σας, ἔλθετε μετ' ἐμοῦ. » †

Ὁ Τιμόθεος λοιπὸν καὶ ὁ Φιλήμων εὐπιστοὶ ἠκολούθησαν μετὰ μεγάλης χαρᾶς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον· διότι, ὡς εἶπε, μόλις ἑκατοστῆσιν τινὰς βημάτων ἀπεῖχεν ἡ θάμνος τῆς οἰκίας. Φθάσαντες ἐκεῖ, παρετήρησαν ἄλλον τινὰ κρατοῦντα ἐκ τοῦ χαλικοῦ δύο ἵππους, τότε ἑκάτερος τῶν ἀνθρώπων τούτων ἤρπασε τὸ ἕτερον τῶν τέκνων καὶ ὤρμησαν μετ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἵππων. Τὰ τέκνα ἠθέλησαν νὰ ἐπικαλεσθῶσι βοήθειαν, ἀλλ' οἱ ἄρπαγες ἔκλεισαν τὰ στόματα αὐτῶν διὰ ῥινομάκτρων καὶ περιτυλίξαντες ἐντὸς τῶν μανδυῶν, ἀπῆλθαν καλπάζοντες.

Ὁ Δούκιος ἐπανελθὼν τὴν ἑσπέραν ἐξε-

πλάγη μεγάλας μὴ εὐρῶν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, οἵτινες πάντοτε ἔτρεχον εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ, χαρμωσύνους φωνὰς ἐκβάλλοντες. Οὐδεὶς ἦτο ἐκεῖ ὅπως κρατήσῃ τὸν ἵππον αὐτοῦ εἰσῆλθε καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέται βυθισμένοι ἐν βαθυτάτῃ λύπῃ ἐπληροφόρησαν αὐτὸν ὅτι ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων ἐγένοντο ἄφαντοι, καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκε τὸ πῶς, ἔδραμον παντοῦ πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν εἰς τὸ δάσος, ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς λίμνης, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Ὁ πατὴρ ὠχρὸς ὡς νεκρὸς ἐν μέσῳ τῶν τεθλιμμένων αὐτοῦ ὑπηρετῶν, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν λέγων:

«Πανάγαθε Θεέ, ἐπροτίμων ν' ἀπολεσθῶσι τὰ τέκνα μου ἐν τῇ λίμνῃ· τότε τοῦλάχιστον θὰ ἀπετέλουν μέρος τῶν ἀγγέλων τῶν περικυκλούντων τὸν θρόνον σου! Ἄλλ' ἐὰν ἠρπάγησαν! Ἄ! ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι φρικώδης, εἰς πόσους κινδύνους εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῶσι! Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσι κακοί; ὦ Θεέ μου! εἰς ὅποιονδήποτε τρόπον καὶ ἂν ᾖναι, εὐαρεστήθητι νὰ ἐπαγρυπνῆς ἐπ' αὐτῶν!»

Καὶ γονυπετήσας προσέθηκεν:

«ὦ Θεέ μου, σὲ ἐξορκίζω προστατεύσον

αὐτὰ καὶ κάμε πρὸ πάντων, ὥστε ν' ἀποφύ-
γωσι τὴν ἁμαρτίαν!»

Ὁ Λούκιος ἔμεινεν οὕτως ἐπὶ πολὺ προ-
σευχόμενος, εἶτα δ' ἐν σιωπῇ ἐγερθεὶς ἔδραμε
πρὸς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ μηδὲ λέξιν ἐπιπλή-
κτικὴν ἀπευθύνων πρὸς τοὺς ὑπηρέτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ—Ο ΕΓΣΕΒΗΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ

Ὁ ἄρπαξ τῶν τέκνων τοῦ Λουκίου ἦτο
πράγματι κακοῦργος, καὶ ὁ Λούκιος ἐγίνω-
σκεν αὐτὸν ὡς ἄτιμον ἄνθρωπον· ἄλλοτε μά-
λιστα ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς τὰς
χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, ἥτις τὸν κατεδίδασεν
εἰς βαρὺ πρόστιμον καὶ εἰς εἰρκτὴν. Ἐπειδὴ
δὲ εἶδον τὸν κακοῦργον τοῦτον περὶ τὴν οἰ-
κίαν περιφερόμενον, ὅταν παρέστησαν αὐτὸν
εἰς τὸν Λούκιον, δὲν ἀμφέβαλλε πλέον, ὅτι
αὐτὸς ἤρπασε τοὺς υἱούς του. Τὸν ἐζήτησε
λοιπὸν πανταχοῦ, προσέφερεν ἑκατὸν χρυσᾶ

νομίσματα εἰς ὄντινα ἤθελε τὸν ἀνεύρει· ἀλλ' ὄλαι αἱ ἔρευναί ὑπῆρξαν ἄκαρποι, διότι ὁ ἄθλιος οὐδέποτε πλέον ἀνεφάνη εἰς τὸν τόπον.

Διὰ τὰ ἐκδικηθῆ λοιπὸν τὸν Λούκιον ὁ κακὸς τρόπος οὗτος συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε τὸ καταχθόνιον αὐτοῦ σχέδιον· καὶ γινώσκων ὅτι ἄλλως δὲν ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ ὀδυνηρὰν θλίψιν εἰς τὸν Λούκιον, πρῶτον μὲν συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ φονεύσῃ αὐτά, ἀλλ' ὀδεύων μετέβαλε γνώμην καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὰ πωλήσῃ εἰς σωματέμπορόν τινα· τὴν δὲ νέαν ταύτην ιδέαν ἐπέβαλεν αὐτῷ μόνον τὸ τοῦ κέρδους δέλεαρ. †

Διηυθύνθη λοιπὸν πρὸς τὸ πλησιέστερον γειτονικὸν μεθόριον τῶν ὀθωμανικῶν γαιῶν, καὶ κατέλυσε εἰς τουρκικὸν ξενοδοχεῖον. Ἐν ταύτῃ λοιπὸν τῇ οἰκίᾳ εὐρῶν ἔμπορον, μετερχόμενον τὸ ἐμπόριον τῶν δούλων ἐν Τουρκίᾳ, ἐπιτρεπόμενον ἐν αὐτῇ, ἔδειξεν αὐτῷ τοὺς δύο διδύμους.

«Ἴδου ὠραιότατα παιδιά, εἶπεν ὁ Τοῦρκος· ὁμολογῶ ὅτι μοῦ ἀρέσουν, ἀλλὰ τί δύναμαι νὰ τὰ κάμω; Ἦρέπει νὰ τὰ θρέψω πολὺν καιρὸν πρὶν ἢ λάβω ἐξ αὐτῶν τὴν ἐλαχίστην ὑπηρεσίαν.» †

Ἐν τούτοις ὁ ἔμπορος οὗτος βλέπων τὰ τέχνα ταῦτα τρέμοντα καὶ πικρῶς κλαίοντα, κατενύγη ἐξ ἀγνῆς συμπαθείας καὶ ἠγόρασεν αὐτὰ λέγων, ὅτι ἤθελον εἶσθαι εὐτυχέστερα μετ' αὐτοῦ ἢ μετὰ παντός ἄλλου. Ἐπλήρωσε λοιπὸν γενναίως τὸν ἄτιμον πωλητὴν καὶ ἔφερεν αὐτὰ παρ' αὐτῶ.

Ἡ σύζυγος τοῦ Σελίμ (οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἔμπορος), ἂν καὶ ἦτο χαρακτῆρος ὀλίγον δυστρόπου, ἐφάνη εὐχαριστηθεῖσα διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν δύο τούτων υἱῶν καὶ ἐπέτρεψεν νὰ παίξωσιν οἱ δύο μικροὶ χριστιανοὶ μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς τέκνων, καὶ μάλιστα νὰ λαμβάνωσι τὰ αὐτὰ μαθήματα. Ὁ δὲ Σελίμ προετίθετο νὰ φυλάξῃ αὐτοὺς μέχρις οὗ ἀνδρωθῶσι καὶ ἐκμάθωσι τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν.

Ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων πλὴν τῆς πικρᾶς ἀγαμνήσεως τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν, δυνατόν εἶπεν ὅτι ἦσαν εὐτυχεῖς· ἀλλὰ τὸ μᾶλλον αὐτοὺς καταθλίβον ἦν, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ λαλῶσι περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν τέκνων τοῦ Σελίμ, διότι ὑπὸ ποινᾶς αὐστηροτάτας ἀπηγόρευσαν εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ προφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦτο.

Ἐν τῷ χωρίῳ, ἔνθα κατῴκει ὁ Σελίμ ὑπῆρ-
χε καί τις πλούσιος ὀθωμανός, ὀνόματι Ἰβραίμ,
ἐκτεταμένον καὶ μεγαλοπρεπῆ ἔχων κῆπον,
οὔτινος τὴν καλλιέργειαν εἶχεν ἀνατεθειμένην
εἰς τίμιον κηπουρόν, διὰ τῶν φροντίδων τοῦ
ὁποίου παρήγαγεν ὁ κῆπος μεγάλην ποσό-
τητα λαχάνων καὶ ὀπωρῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πο-
σότης αὕτη ἦτο μεγίστη πλὴν ὄσων ἐκράτου
πρὸς διατροφήν ἑαυτῶν, ἐπώλουν τὰ πλεῖστα.

Ὅτε δέ ποτε ὁ Φιλήμων καὶ ὁ Τιμόθεος
ἐστάλησαν εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἰβραίμ, ὅπως
λάβωσι μέγα κάνιστρον λαχάνων, ὅταν ὁ γέ-
ρων κηπουρός καὶ αὐτὸς χριστιανὸς ὢν δοῦ-
λος, εἶδε τὰ τέκνα ἐρχόμενα πρὸς αὐτόν, κρα-
τοῦντα τὸ κάνιστρον ἀπὸ τῶν λαβῶν, ἐθεώ-
ρησεν αὐτὰ μετ' οἴκτροῦ αἰσθήματος, ἡ ὠραία
μορφή, ἡ ἐντελής ὁμοιότης, ἡ χαρίεσσα αὐτῶν
οὐγγρική στολή, ἦν ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς των
διετήρησαν, πάντα ταῦτα ἐπροξένησαν τῷ τι-
μίῳ γέροντι βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Φιλικῶς λοι-
πὸν οὐγγριστὶ λαλήσας πρὸς αὐτά, τοῖς εἶπεν
ὅτι ἦσαν συμπατριῶται καὶ οἱ δίδυμοι ἀκούον-
τες τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ἄρρητον
ἠσθάνθησαν χαράν, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύ-

της δὲν ἐθεώρουν πλέον τὸν κηπουρὸν ὡς ξέ-
νον, καὶ ὅταν ἠρώτησεν αὐτοὺς πῶς τοσοῦτον
νέοι εὐρίσκοντο ἐν δουλείᾳ, διηγήθησαν αὐτῷ
ἀπλῶς τὴν θλιβερὰν αὐτῶν ἱστορίαν, χειμάρ-
ρους δακρύων χύνοντες, ὁσάκις ἐπρόφερον τὸ
ὄνομα τοῦ ἐξόχου αὐτῶν πατρός. Ὁ δ' ἀγα-
θὸς κηπουρὸς παρηγόρησεν αὐτοὺς ὅσον ἡδυ-
νήθη, καὶ ἠρώτησεν ἐὰν ἦσαν ἀνατεθραμμένοι
ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ.

«ὦ! ναί, ὑπέλαβον τὰ τέκνα καὶ εἴμεθα
σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν ἡμῶν· καθ' ἑκάστην
ἀπαγγέλλομεν ὁμοῦ τὴν προσευχὴν μας.»

Τότε ἀπήγγειλαν τὸ Πάτερ ἡμῶν κατὰ
πρότασιν τοῦ κηπουροῦ, ὅστις ἐθαύμασε τὴν
εὐσεβῆ κατάνυξιν μεθ' ἧς ἀπήγγελλον τὴν Κυ-
ριακὴν προσευχὴν. Ὑπερευχαρίστησε λοιπὸν
αὐτοὺς εἰπὼν ὅτι ἐκαλεῖτο Ἀντώνιος καὶ ὅτι
ἦν χριστιανὸς ἱερεὺς. Τότε τὰ τέκνα ἠθέλησαν
νὰ τῷ ἀσπασθῶσιν μετὰ σεβασμοῦ τὰ χεῖρας,
ἀλλ' ἐναγκαλισθεῖς τὸν μὲν μετὰ τὸν δὲ μετὰ
πατρικῆς στοργῆς, παρήγγειλεν αὐτοῖς νὰ μέ-
νωσι πιστοὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν,
καὶ νὰ ἔχωσιν πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν.

«Πιστεύσατέ μοι, τέκνα μου, εἶπεν αὐτοῖς

εὐσεβῶς ἀτενίζων τὸν οὐρανόν· ὁ πανάγαθος Θεὸς θέλει σᾶς εὐσπλαγνισθῆ καὶ σᾶς ἐπαναφέρει εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἐξόχου ὑμῶν πατρός.»

Τότε εὐλογήσας αὐτὰ ἐπλήρωσε τὸ κἀνιστρον ἐκ λαχάνων προσθεῖς καὶ ὀλίγα ἄνθη, μετὰ δὲ τὴν εἰς τὴν οἰκίαν ἐπάνοδον εὐθυμοὶ διένειμον τὰ ὠραῖα αὐτῶν ἄνθη μετὰ τῶν τοῦ Σελίμ τέκνων.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἤρχοντο εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἰβραῖμ ὅσον ἠδύναντο συχνότερα. Καὶ τὰ τέκνα τοῦ Τούρκου ἐξεπλήττοντο βλέποντα τοὺς δύο χριστιανοὺς τοσοῦτον καλὴν θέλησιν δεικνύοντας, καὶ μάλιστα ἐκάστοτε φέροντας ὠραῖα ἄνθη καὶ ὀπώρας, ὧν καὶ αὐτοὶ συμμετεῖχον.

Προτιμῶμεν, ἔλεγον εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς, σεῖς νὰ πηγαίνηται εἰς τὸν κῆπον, διότι ὁ γέρων ἐκεῖνος ποτὲ δὲν ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τόσον ὠραῖα ἄνθη καὶ ὀπώρας, ὅταν ἡμεῖς ἐζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ λάχανα.» Καθ' ἐκάστην λοιπὸν οἱ δίδυμοι ἀνελάμβανον τὴν ἀποστολὴν ταύτην μετ' ἀπλήστου εὐχαριστήσεως· διότι ὁ εὐσεβὴς κηπουρὸς οὐδέποτε ἔπαυσε διδάσκων

αὐτοὺς εὐάρεστα, καὶ ἠὲ χαρίστου τὸν Θεόν,
δόντα αὐτοῖς ἐν τῇ δυστυχίᾳ των ἀγαθὸν καὶ
εὐσεβῆ σύμβουλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἡ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ—ΕΛΜΙΝΑ—Ο ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ

Δύο ἔτη παρήλθον οὕτω. Ὁ Σελιμ ἔλαβε
πρὸς τὸν Τιμόθεον καὶ Φιλήμονα τὴν μεγά-
λην συμπάθειαν καὶ δὲν ἐσκέπτετο πλέον περὶ
πωλήσεως αὐτῶν· ἀλλ' ἡ σύζυγός του εὐρί-
σκουσα ὅτι ἐδαπανῶντο πολλὰ διὰ τὴν δια-
τροφὴν αὐτῶν, καὶ πλὴν τούτου βλέπουσα ζη-
λοτύπως τοὺς ξένους θαυμάζοντας τὴν χάριν
καὶ τὴν καλλονὴν τῶν διδύμων χριστιανῶν
καὶ μηδὲως προσέχοντας εἰς τὰ ἴδια αὐτῆς
τέκνα, ἄλλα ἐσκέπτετο. Ὅθεν τοὺς διδύμους
ἐνέδυσσε δι' ὠραίου μὲν ἀλλὰ δουλικοῦ ἐνδύ-
ματος, τὰ δὲ τέκνα αὐτῆς ἐκόσμησε δι' ἰδιαι-
τέρου μεγαλοπρεποῦς· ἀλλὰ πάντα ταῦτα
δὲν ἐκώλυον τοὺς δύο ἀδελφοὺς τοῦ ν' ἀπο-

λαύωσι τῶν εὐλογιῶν καὶ θωπειῶν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Τέλος ἡ γυνὴ τοῦ Σελίμ, μὴ δυναμένη νὰ ἀνέχεται τοὺς δυστυχεῖς χριστιανούς, ἠνάγκασε τὸν σύζυγόν της νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν κατ' ἔτος τελουμένην ἀγορὰν ἔντινι ἀπομεμακρυσμένη πόλει, ὅπου διέτριβεν ὁ πασᾶς.

Ὁ Σελίμ λοιπὸν θέσας τοὺς διδύμους ἐπὶ ὀχλήματος, ἐβάδιζεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ καμήλων περφοτωμένων ἐμπορευμάτων. Φθάσας δ' εἰς τὸν τόπον τῆς ἀγορᾶς, πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ πασᾶ κείμενον, ἐπῶλει τὸν Φιλήμονα καὶ τὸν Τιμόθεον, καὶ μετ' οὐ πολὺ περιεχύθη περὶ αὐτοὺς πλῆθος περιέργων καὶ ἐραστῶν, ἐκπληττομένων ἐκ τῆς ὠραιότητος καὶ τῆς ἐντελοῦς αὐτῶν ὁμοιότητος. Δύο ἔμποροι, ὧν ὁ εἷς Τοῦρκος καὶ ὁ ἕτερος Μαῦρος, ἠγόρασαν αὐτούς· ἀλλ' ὅταν εἶδον τὰ τέχνα ὅτι ἐμελλον νὰ χωρισθῶσιν ἀλλήλων, ἐπὶ τοσοῦτον ἔκλαιον καὶ ἐκραύγαζον, ὥστε συνεκίνησαν τοὺς παρόντας.

Ἡ σύζυγος τοῦ πασᾶ παρατηροῦσα ἀπὸ τῶν θυρίδων τὴν ἀγορὰν, μεγάλως κατενύγη ὑπὸ τῶν κραυγῶν καὶ στεναγμῶν τῶν ὠραίων

τούτων τέκνων· ἐμήνυσε λοιπόν εἰς τὸν Σελίμ, ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀγοράσῃ αὐτά. Τότε οἱ δύο Τοῦρκοι καὶ ὁ Μαῦρος μεταστραφέντες μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὴν θυρίδα, ὑποκλινῶς ἐχαιρέτισαν. Ὁ δὲ Σελίμ ἠκολούθησε τὸν ἀπεσταλμένον τῆς τοῦ Πασᾶ γυναικός, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔφερε τοὺς διδύμους καὶ ἔλαβε μὲν παρ' αὐτῆς μεγάλην καὶ ἀνέλπιστον ποσότητα χρημάτων, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ἀνευ δακρύων νὰ καταλίπη τὰ δύο τέκνα.

Ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων ἐξόχως ἤρρεσαν τῇ γυναικί τοῦ πασᾶ, στεῖρα οὔσῃ. Οὗτοι τῇ διηγήθησαν μεθ' ἀπλότητος, ὅ,τι περὶ ἑαυτῶν ἐγίνωσκον, καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς διηγήσεως ὑπεσχέθη ὅτι ἔμελλε νὰ υἱοθετήσῃ αὐτοὺς εὐθὺς ὡς λάβει τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου τῆς, ἀπόντος ἤδη. Ἐπειτα τοὺς ἐνέδυσσε μεγαλοπρεπῆ τουρκικὴν στολήν, βεβαιούσα αὐτοὺς ὅτι οὐδόλως ἐπεθύμει νὰ μεταβάλῃ τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ ὅτι μόνην πρόθεσιν εἶχε νὰ ᾗναι δευτέρα αὐταῖς μήτηρ.

Ἡ σύζυγος τοῦ πασᾶ, Ἐλμίνα ὀνομαζομένη, ᾗ το ἀξιόλογος γυνή· ἐτήρησε πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς, ἐχορήγησε τοῖς διδύμοις ὠραῖον

κοιτῶνα, ἀνέθηκεν αὐτοὺς εἰς τὰς μερίμνας παιδαγωγοῦ καὶ ὡς ὑπηρετήην διώρισε χριστιανὸν δοῦλον, πάσης αὐτῆς τῆς ἐμπιστοσύνης ἀπολαμβάνοντα. Αὐτὴ δὲ ἡ Ἐλμίνα ὠδήγει αὐτοὺς εἰς τὸν περίπατον ἐν μεγαλοπρεπεῖ κήπῳ. Ἐνταῦθα εἰάν κατὰ τύχην ἔβλεπον ἄνθη, ἅτινα μέχρι τοῦδε εἶχον ἰδεῖ ἢ ἐν τῷ πατρικῷ κήπῳ ἢ ἐν τῷ τοῦ γηραιοῦ Ἀντωνίου, μετὰ χαρᾶς ἠσπάζοντο ὡς ἀρχαίους γνωρίμους. Ἡγαπῶντο παρὰ πάντων τῶν ὑπηρετῶν τῆς, καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἐφαίνοντο μεθ' ἡδονῆς βλέποντα αὐτούς. Οἱ δὲ κύκνοι οἱ κοσμοῦντες τὴν λίμνην τοῦ κήπου, ἔτρεχον πρὸς αὐτοὺς εὐθὺς ὡς τοὺς προσεχάλου. Οἱ κυνηγετικοὶ τοῦ πασᾶ κύνες, ἀξιοπαρατήρητοι διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἀγέρωγον αὐτῶν, ἐπήδων ἐκ τῆς χαρᾶς, ὁσάκις ἔβλεπον τοὺς δύο χριστιανούς πολλακίς ῥίπτοντας αὐτοῖς οὐχὶ μικρὰ τεμάχια ἄρτου.

Ἐξηκολούθουν διατρίβοντες ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ πασᾶ, ὅτε ποτὲ ἡ Ἐλμίνα ἐπεφόρτισε τὸν χριστιανὸν δοῦλον νὰ διδάξῃ αὐτοῖς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ ἀριθμητικὴν. Διὰ τοῦτο ὁ δοῦλος ἐξεπλά-

γη· ἀλλὰ δὲν ἤρνεϊτο νὰ διδάσκη τὰ τέκνα γονυπετῆ ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ ἀπαγγέλλοντα κατανουκτικὴν προσευχὴν καὶ λέγοντα:

«Θεε, πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, εὐλόγησον τὴν δευτέραν ἡμῶν μητέρα, τὴν ἀγαπητὴν μας Ἑλμίαν! εἶναι τόσον καλὴ καὶ τρυφερὰ καὶ φιλόστοργος! ὦ! δίδαξον αὐτὴν νὰ πιστεῦσὲ σὲ καὶ τὸν ἅγιον Ἰησοῦν Χριστόν, κατάστησον αὐτὴν εὐτυχῆ ὅπως εἶναι ἀξία.»

Ἐκτοτε ἡ Ἑλμίνα ἠρώτα πολλάκις τὰ τέκνα περὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἐξέφρασεν αὐτοῖς ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ συνδιαλεχθῆ μετὰ τινος δυναμένου νὰ δώσῃ αὐτῇ θετικὰς πληροφορίας. Τότε ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων τῇ ἀνέμνησαν τὸν ἀγαθὸν κηπουρόν, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἄλλοτε ἐλάλησαν πρὸς αὐτὴν, καὶ ὅστις ἦτο χριστιανὸς ἱερεὺς. Ἡ Ἑλμίνα δραξαμένη τῆς συμβουλῆς ταύτης, παρήγγειλε τῷ Σελίμ ν' ἀγοράσῃ τὸν κηπουρόν Ἀντώνιον.

Τὴν ὑστεραίαν ὁ Ἀντώνιος ὠδηγήθη παρὰ τῇ συζύγῳ τοῦ πασᾶ· ἔπειτα προσκαλέσασα τὰ δύο τέκνα καὶ μείναςα μόνη μετ' αὐτῶν καὶ τοῦ Ἀντωνίου, εἶπε πρὸς αὐτόν:

« Σεβάσμιε πάτερ, οἱ δύο μικροῖ σου μαθη-
ται ἀγαπωντές σε μεθ' ὅλης τῆς στοργῆς ἀγα-
θῶν υἱῶν, μοὶ ἐλάλησαν περὶ σοῦ μετὰ τοσοῦ-
του ζήλου, ὥστε καὶ εἰς ἐμὲ πρέπει νὰ γίνῃς
διδάσκαλος. Εἰς μόνον χριστιανὸν ἱερέα ἀνή-
κει νὰ φωτίσῃ τὰς ἀμφιβολίας, ὅσας ἔχω ἐν τῷ
πνεύματί μου καὶ νὰ μὲ διδάξῃ περὶ τοῦ μᾶλλον
συμφέροντος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Τότε ὁ Ἀντώνιος ἀνατείνας τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐφώνη-
νησε: « Πανάγαθε Θεέ, ὁποῖον θαῦμα ἐκτελεῖς
διὰ μέσου τῶν δύο τούτων δυστυχῶν τέκνων!»

Ἐν τούτοις ὁ Φιλῆμων καὶ ὁ Τιμόθεος ἐρρί-
φθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος,
πληροῦντες αὐτὸν θωπειῶν καὶ ἀποκαλοῦντες
δεύτερον πατέρα. Ἡ δ' Ἑλμίνα ἐχορήγησε τῷ
Ἀντωνίῳ ἐνδύματα καταλληλότερα, καὶ μὴ
δυναμὲν νὰ μεταχειρίζηται αὐτὸν ἄλλως ἢ ὡς
κηπουρόν, ἐπεσκέπτετο συχνάκις τὸν κῆπον
μετὰ τῶν διδύμων, ὅπως συνδιαλέγηται μετὰ
τοῦ ἀξιολόγου ἱερέως. Αἱ ἐξηγήσεις τοῦ Ἀν-
τωνίου διέλυον ταχέως τὰς ἐπισκοτιζούσας
τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλμίνας ἀμφιβολίας· αὐτὴ
ἐγένετο χριστιανή, ἀπώμοσε κρυφίως τὸν

ισλαμισμὸν παρουσία τῶν δύο τέκνων, τῶν δύο δηλαδὴ χριστιανῶν δούλων, καὶ ἐδέξατο τὸ βάπτισμα ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀντωνίου, δόντος εἰς τὴν νεοφώτιστον τὸ ὄνομα Ἐλισάβετ. Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς τῇ διηγήθῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀγίας κομίσεως τῆς Θυριγγίας ἐγκωμίασε τὴν ταπεινοφροσύνην, τὸ πρᾶον, τὸ ἀγαθοεργὸν αὐτῆς καὶ ἔνεκα τῶν προτερημάτων τούτων, λίαν ἀγαπητῆς καταστάσεως εἰς τοὺς δυστυχεῖς καὶ τεθλιμμένους, καὶ τῇ ἐπρότεινε νὰ μιμηθῇ αὐτήν.

Ὁ πασᾶς, ἐν ᾧ πάντα ταῦτα συνέβαινον, ἀπεδήμει εἰς Κωνσταντινούπολιν· διότι ὁ πόλεμος ἔμελλε νὰ ἐκτραγῇ καὶ μετ' ὀλίγον πραγματικῶς ἤρξατο. Οἱ Τούρκοι ἐκ δευτέρου εἰσέβαλον εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ἐλεηλάτησαν τὰς πόλεις, τὰς κώμας, τὰ χωρία, ὅσα ἔκειντο ἐπὶ τῶν μεθορίων καὶ ἔλαβον πλῆθος αἰχμαλώτων.

Πλείστοι τῶν δυστυχῶν τούτων ἐσύρθησαν ὅπως πωληθῶσιν ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀγορᾶς ἐν μέσῳ τῶν χαρμωσύνων κραυγῶν τοῦ μουσουλμανικοῦ ὄχλου. Ἡ Ἑλμίνα καὶ οἱ δίδυμοι ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου ἵνα ἴδωσιν αὐτούς. Ἐκεῖθεν μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων ἀναγνωρί-

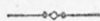
ζουσι τὸν πατέρα αὐτῶν, τρέχουσι μετὰ παραφορᾶς ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ἀγορᾶς ἀγωνιζόμενοι νὰ διέλθωσι τὸ πεπυκνωμένον πλῆθος, καὶ τοῦτο κατορθώσαντες, ρίπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Λουκίου, ὅστις πρῶτον μὲν δὲν ἀνεγνώρισεν αὐτούς, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ εὐχαριστήσῃ τῷ Θεῷ δι' εὐνοίαν τοσοῦτον ἀπροσδόκητον. Ἡ κατανουκτικὴ αὕτη σκηνὴ συνεχίνησεν ὅλους τοὺς θεατὰς καὶ πολλοὶ μάλιστα τῶν μαρτύρων Τούρκων ἐδάκρυσαν.

Ἡ δ' Ἑλμίνα ἠγόρασε τὸν πατέρα τῶν διδύμων αὐτῆς· καὶ ὁ Λούκιος βλέπων τὰς μεγαλοπρεπεῖς στολὰς τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ τέκνων ἐφοβήθη μὴ ἐγένοντο Τούρκοι, ἀλλ' ἡ Ἑλμίνα παρατηρήσασα τὴν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διαγραφομένην θλίψιν, τῷ εἶπε:

«Θάρρει, ἀγαθὲ πάτερ, εἶναι πάντοτε χριστιανοὶ καὶ αὐτοὶ ὡς καὶ ἐγώ. Ὁ Θεὸς μετεχειρίσθη τὰ τέκνα σου, ὅπως μὲ προσκαλέσῃ πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων, ὅστις εἶναι ἱερεὺς (καὶ ἔδειξε τὸν Ἀντώνιον εἰσερχόμενον εἰς τὸν θάλαμον) ἠθέλησε νὰ γίνῃ ὁ εἰς τὸν χριστιανισμὸν διδάσκαλός μου, ἀφ' οὗ ἔγεινεν ἰδικὸς των. ὦ! πόσον χαίρω, διότι ἤδου-

νήθην νὰ γνωρίσω τὸν πατέρα τῶν ἀξιερά-
στων τούτων τέκνων!»

Τότε ὁ Λούκιος ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἐντελῶς
εὐτυχῆ, καὶ ἠύχαριστησε τὸν Θεόν. Ἐπειτα
ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς
τὴν πατρίδα του μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἀλλ’
ἡ Ἑλμίνα ἀπεκρίθη, ὅτι ἔπρεπε ν’ ἀναβάλῃ
τὴν ἀναχώρησιν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ’.

Ο ΠΑΣΑΣ—Η ΦΥΓΗ—ΝΕΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ—
ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑΣ

Μετ’ ὀλίγον ὁ πασᾶς ἐπανῆλθεν ἀπροσδο-
κῆτως· ἦτο δὲ μανιώδης, διότι οἱ Τοῦρκοι νι-
κηθέντες εἰς μεγάλην μάχην ἠναγκάσθησαν
νὰ ζητήσωσιν ἀνακωχὴν ὄπλων, ὀλίγον ἔντι-
μον καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ συμφέροντά των· καὶ
ὅμως χαρμόσυνοι ἐπευφημίαι συνώδευσαν τὴν
ἔλευσιν αὐτοῦ.

Αἱ εἰδήσεις ἄς ἔλαβεν περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀνα-

κτόροις συμβάντων, ηὔξησαν τὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐρεθισμόν αὐτοῦ καὶ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ σύζυγός του, ἀπατηθεῖσα ὑπὸ τῶν χριστιανῶν δούλων, ἐγένετο καὶ αὐτὴ χριστιανή, ἐξεμάνη καὶ πλησιάσας αὐτὴν τῇ εἶπε μετ' ἀκρατήτου ὀργῆς:

— Ἐλμίνα, εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶσαι χριστιανή;

— Ναί, ἀπεκρίθη, εἶμαι χριστιανή, καὶ ἡ πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστις μου εἶναι ἀκλόνητος.

Ταῦτα ἀκούσας, ἠθέλησε νὰ τῇ ἀποκόψῃ τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἀξιωματικὸς τις τοῦ ἰδίου ἐπιτελείου ἀρπάσας αὐτοῦ τὸν βραχίονα, ἐμπόδισεν αὐτόν, παρατηρῶν, ὅτι δυνατὸν ἦτο προϊόντος τοῦ χρόνου νὰ συναισθανθῇ τὸ σφάλμα αὐτῆς. Τότε ὁ πασᾶς ἐχορήγησεν αὐτῇ τρεῖς ἡμέρας πρὸς μετάνοιαν, καὶ προσέταξε νὰ καθείρξωσι τὸν κατηραμένον ἱερέα καθὼς καὶ τὸν ἄλλον χριστιανὸν σκύλον, ἀπειλῶν ὅτι ἔμελλε νὰ κόψῃ αὐτῶν τὰς κεφαλὰς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, καθὼς καὶ τῆς ἄφρονος συζύγου, ἐὰν ἐπέμενεν ἐν τῇ ἀποπλανήσει αὐτῆς.

Ὅθεν μετὰ τὴν διαταγὴν ταύτην, ὁ μὲν Αντώνιος καὶ ὁ Λούκιος ἐρρίφθησαν εἰς δεσ-

μωτήριον, ἢ δ' Ἑλμίνα ἐκλείσθη ἐν τῷ ἰδίῳ θαλάμῳ. Δύναται τις νὰ κρίνη λοιπὸν τὴν υπερβάλλουσαν θλίψιν τοῦ Τιμοθέου καὶ Φιλήμονος, μαθόντων ὅτι ὁ ἀγαθὸς αὐτῶν πατήρ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμελλε νὰ κατατομηθῆ. Πάντες οἱ τοῦ ἀνακτόρου ὑπηρέται κατενύγησαν ἐκ τῆς θλίψεως καὶ οἱ Τοῦρκοι δ' αὐτοὶ προσεπάθουν ὅσον ἠδύναντο νὰ παρηγορῶσιν αὐτοὺς λέγοντες: «Νὰ ἦσθε εὐχαριστημένοι, διότι ὁ πασᾶς δὲν φονεύει καὶ σᾶς. Εἶσθε εὐτυχεῖς, διότι σᾶς φείδεται· ἀλλὰ φεύγετε τὴν παρουσίαν του, διότι δύναται ν' ἀποκόψῃ καὶ τὰς ξανθὰς κεφαλὰς σας.»

Τὰ τέκνα εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον αὐτῶν καὶ γονυπετήσαντα, ἐδεήθησαν μετὰ δακρῶν τοῦ Θεοῦ, ὅπως σώσῃ τοὺς πεφιλημένους αὐτῶν τρεῖς δεσμώτας. Εὖρον ἰσχυρὰ μέσα παρηγορίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ ἤδοντο μάλιστα ἀναμιμνησκόμενοι τῶν λόγων ἐκείνων τοῦ προφήτου Δαβίδ, τοὺς ὁποίους ὁ εὐσεβὴς Ἀντώνιος πολλάκις ἐπανελάμβανεν αὐτοῖς:

«Οἱ δίκαιοι ὑποφέρουσι πολὺ· ἀλλ' ὁ Κύριος ἀπολύτρωσει αὐτοὺς ἐκ πάντων τῶν βασάνων,

διότι εἶναι τὸ ἄσυλον καὶ ὁ προστάτης πάντων τῶν δυστυχῶν!»

Ὁ Φιλήμων καὶ ὁ Τιμόθεος ἐπόθουν πρὸ πάντων νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν πατέρα των ἐν τῇ φυλακῇ. Ὁ φρουρῶν αὐτὸν στρατιώτης, καί τοι Τοῦρκος, διέκειτο εὐνοικῶς πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὄρισε λοιπὸν αὐτοῖς ὥραν τινὰ τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ φρουρῇ εἰς τὸ δεσμοτήριον. Αἱ φυλακαὶ ἦσαν κατασκευασμένα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ φρουρίου· στενὸν πέρασμα σκοτεινὸν ἔφερον εἰς αὐτάς. Ὁ ἀγαθὸς λοιπὸν στρατιώτης ἤναψε λυχνάριον, ἠνέωξε τὴν θύραν καὶ εἰσήγαγεν αὐτούς. Τότε οἱ δίδυμοι, τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς κλίναντες, ἐθρήνουν ἀναλογιζόμενοι τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτὸν σκληρὸν θάνατον· ἀλλ' ὁ Λούκιος ἐνθαρρύνων αὐτοὺς τοῖς εἶπε :

«Παρηγορηθῆτε, προσφιλῆ μου τέκνα, ἡ τύχη τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς μοὶ ὠρίζε συνεπληρώθη. Ἐκ τῆς κεφαλῆς σας οὐδεμίᾳ θριξ δύναται νὰ πέσῃ ἄνευ τῆς ἀδείας του. Γενηθῆτω τὸ θέλημά του! Ἐὰν δὲ ἀπεφάσισε τὸν θάνατόν μου, χαίρω ποτίζων καὶ ἐπισφραγίζων»

διὰ τοῦ αἵματός μου τὴν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Ἰησοῦν Χριστὸν πίστιν μου.»

—Καὶ ἡμεῖς, πάτερ μου, εἴμεθα πρόθυμοι
νὰ πράξωμεν τὸ αὐτό, ὑπέλαβον τὰ τέκνα·
ἀλλ' ἂν ἤθελες νὰ φύγῃς, δύνασαι νὰ πράξῃς
τοῦτο εὐκόλως. Καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ φύ-
γωμεν μετὰ σοῦ· ἄς ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὰς
στιγμάς, διότι ὁ σκοπὸς κοιμᾶται· θέλομεν
φύγει διὰ τῆς κρυφίας θύρας τῆς ἀγούσης
ἀπὸ τοῦ κήπου εἰς τὴν πεδιάδα.»

Συναινέσαντος τότε τοῦ πατρὸς, ἀπῆλθον
καὶ οἱ τρεῖς ποδηγετούμενοι ὑπὸ τῆς σελή-
νης. Ἐπρεπε νὰ ὑπερπηθῆσωσι δύο ἀποκρή-
μνους βουνούς καὶ εὐτυχεῖς ἔφθασαν τὸν πρῶ-
τον, ἀφ' οὗ μετὰ δυσκολίας διῆλθον πυκνοὺς
θάμνους καὶ ὑπερεπήδησαν ἀποτόμους βράχους.
Ἄμα δὲ τῇ αὐγῇ ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν
αὐτῶν εἰς εὐρείαν κοιλάδα καὶ ὅτε ἔφθασαν
τὸν δεύτερον βουνὸν ἤκουσαν αἴφνης ἀντη-
χοῦσαν τὴν κυνηγετικὴν σάλπιγκα. Ἐπειτα
ἐκ τοῦ καλπασμοῦ ἵππων καὶ τῶν ὑλακῶν
κυνῶν ἐνόησαν, ὅτι πιθανὸν νὰ ἦτο θήρα τις.
Τὰ τέκνα ἔτρεμον ὡς φύλλον, φοβούμενα μὴ

καταδιώκονται, ὁ δὲ Λούκιος γονυπετήσας ἐδεήθη συντόμως μετὰ ζέσεως :

« Πανάγαθε Θεέ, σῶσον τὰ προσφιλή τέκνα, σὲ ἐξορκίζω !

Τότε εἰσῆλθον καὶ οἱ τρεῖς εἰς σπήλαιον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ κείμενον, οὔτινος ἢ εἴσοδος προησπίζετο ὑπὸ θάμνων. Ἐπειδὴ δ' ἐπίνων, ἔφαγον ζυμαρικά καὶ μήλα, ἅτινα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Φιλήμων. Κρυβέντες λοιπὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, διῆλθον τὴν νύκτα, ἐκτεθειμένοι ὅμως πάντοτε εἰς διηνεκεῖς ἀνησυχίας.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος ἠκούσθη πάλιν, ἀλλ' εἰς ἀπόστασιν ἐγγυτέραν ἦτο ὁ πασᾶς μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσήγγιζεν ἡ συνοδία καὶ οἱ κύνες ἠλάκτουν μετὰ πλείονος ὀρμῆς. Μετ' ὀλίγον εἰσέδυσαν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἰδόντες τὰ δύο τέκνα, ἐπήδων ἐκ τῆς χαρᾶς σείοντες τὰς οὐράς των. Ἦσαν δὲ οἱ δύο ὠραῖοι κύνες τοῦ πασᾶ, οἵτινες ἀνευρόντες τὰ ἴχνη τῶν μικρῶν φυγάδων, ἠκολούθησαν αὐτοὺς μετ' ἐπιμονῆς, καὶ ἐφαίνοντο ἀγαλλόμενοι, διότι ἀνεῦρον τοὺς μικροὺς αὐτῶν εὐεργέτας.

« Ἄ! πιστὰ ζῶα, εἶπεν ὁ Τιμόθεος, δὲν ἐννοεῖτε πόσον κακὸν μᾶς κάμνετε! »

Μετά τινος στιγμᾶς ὁ πασᾶς ἐφάνη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐλπίζων νὰ εὔρη ἔλαφόν τινα, παρατηρήσας δέ τι κινούμενον ἐν τῷ σκότει, ἐφώνησε δι' ὀργίλου τρόπου:

— Ὅστις καὶ ἂν ἦσαι, ἔξελθε ἐντεῦθεν!

Τότε ὁ Λούκιος θείς τὰ τέκνα ἐν τῷ βάθει τοῦ σπηλαίου ἐπροχώρησε μόνος, καὶ ἔστη ἡσύχως ἐνώπιον τοῦ πασᾶ μὴ δείξας τὸν ἐλάχιστον φόβον.

« Ἄ! εἶσαι σύ, σὺ φυλακισμένε μου! ἐφώνησεν ὁ πασᾶς ἀφρίζων ἐκ λύσσης. Ἐνόμισες ὅτι διὰ τῆς φυγῆς ἠδύνασο νὰ ἀποφύγῃς τὴν ἐχθρικήσιν μου· ἀλλ' ἠπατήθης: μετὰ δύο ὥρας ἡ κεφαλὴ σου θὰ πέσῃ. Συλλάβετέ τον, εἶπε πρὸς τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ, δεσμεύσατε καὶ φέρετέ τον εἰς τὰ ἀνάκτορά μου ἀλυσσόδετον. »

Τότε ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων, βλέποντες τὸν ἀγαθὸν αὐτῶν πατέρα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἀδυσωπῆτου αὐτοῦ ἐχθροῦ, συνεξήλθον τοῦ σπηλαίου ὅπως ζητήσωσι χάριν καὶ ἔλεος. Καὶ πρῶτον μὲν τοῦ πασᾶ ἡ μανία ἐπηύξησεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον δὲν ἠδυνήθη νὰ βλέπῃ ἄνευ

κατανύξεως τὰ δύο ταῦτα θελκτικὰ τέχνα, ὧν τὰ δάκρυα ἀφθόνως ἔρρεον καὶ ἄτινα ἔτεινον αὐτῷ χειῖρας ἰκέτιδας.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κακίσῃ τις, ἔλεγε, διότι τὰ τέχνα ταῦτα ἠθέλησαν ν' ἀκολουθήσωσι τὸν πατέρα των, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἄξια τιμωρίας τινός. Ἄπ' ἐναντίας ἔκαμαν τὸ χρέος των, διότι, ὅσον ἔνοχος καὶ ἂν ᾔῃαι ὁ χριστιανὸς οὗτος, εἶναι ὅμως ἀκόμη πατήρ των.»

Οἱ δίδυμοι ὠδηγήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ὁ εὐγενὴς αὐτῶν πατήρ ἐρρίφθη εἰς φρικῶδες ὑπόγειον εἰρκτῆς. Ὁ πασᾶς, ὀνόματι Ἀβδαλλάχ, τὸ ἑσπέρας μόνον ἐπανῆλθε. Θλιβερὸς λογισμὸς ἐμπόδιζεν αὐτὸν νὰ εὔρη ἐν τῇ θήρᾳ τὴν ἡδονήν, ἣν συνήθως ἠσθάνετο. Ἡ Ἐλμίνα, ἡ σύζυγός του, ἠσπᾶσθη τὴν χριστιανικὴν πίστιν, καὶ αὐτὸς ἐκήρυξεν ἐναντίον τῆς θρησκείας ταύτης θανάσιμον πόλεμον. Ἐν τούτοις ἠγάπα τὴν γυναῖκα ταύτην, καὶ εἶχε τὴν ψυχὴν συντεταραγμένην δι' ὅ τὴν ὑστεραίαν, ἅμα ἐγερωθεὶς, προσεκάλεσε τρεῖς ἱμάμας, ἥτοι ἱερεῖς τοῦ Ἰσλαλισμοῦ, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς νὰ μεταχειρισθῶσι

πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην, ὅπως ἀποσύρῃσι τὴν Ἑλμίναν, ἀφ' ὅ,τι αὐτὸς ἐκάλει πλάνην· ἀλλὰ μετὰ μίαν ὥραν οἱ ἱμάμαι ἐπανήλθον ἀπρακτοί, χωρὶς νὰ κατορθώσωσί τι ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς Ἑλμίνας.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν προσέταξε τὰς γυναῖκας τὰς μᾶλλον τῇ Ἑλμίνᾳ πιστὰς νὰ πειραθῶσι καὶ πάλιν, ὅπως ἐπαναφέρωσιν αὐτὴν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Μωάμεθ· ἀλλὰ πρὸς ἀπάσας τὰς συμβουλὰς, πρὸς ἀπάσας τὰς προτροπὰς, μετὰ σταθερότητος ἀπεκρίνετο ἡ Ἑλμίνα:

— Προτιμῶ ν' ἀποθάνω, παρὰ νὰ φανῶ ἐπίορκος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀγιόν μου Σωτῆρα!

Ὅταν δ' ἔλεγον αὐτοὶ περὶ τοῦ ἐπαπειλοῦντος θανάτου, ἐμειδία λέγουσα:

— Ταῦτα πάντα μίαν μόνην στιγμὴν διαρκοῦν, καὶ ἔπειτα ἡ ψυχὴ μου θέλει πετάξῃ εἰς τὸν οὐρανόν. ὦ! πόσον χαίρω διὰ τὴν λαμπρὰν τύχην ἣτις μὲ ἀναμένει!»

Ὁ πασᾶς κατηρᾶτο τοιαύτην ἰσχυρογνωμοσύνην, διότι οὕτως ὠνόμαζε τὴν ἡρωϊκὴν γενναϊότητα τῆς Ἑλμίνας, καὶ βλέπων ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀποπειράς ἀνωφελεῖς:

«Καλά, ἐφώνησεν, ἐπειδὴ τὸ θέλει ἀπολύτως, ἄς γείνη τὸ θέλημά της!» Καὶ προσέταξε νὰ στήσωσι τὸ διὰ τὰς βασάνους χρησιμεῦον ὄργανον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΝΕΑ ΛΙΟΠΕΙΡΑ—Ο ΛΟΥΚΙΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΚΡΙΩΜΑΤΟΣ—
Ο ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΗΜΩΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΣΑ

Τὴν ὑστεραίαν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἅπανα ἡ πόλις εὐρίσκετο εἰς κίνησιν, καὶ ὁ τουρκικὸς ὄχλος ἔχαιρεν ἀναμένων τὴν ἀποκεφάλισιν χριστιανοῦ ἱερέως. Ἄλλ' ὁ πατὴρ τῶν διδύμων, ἔνεκα τῶν ἀξιεράστων αὐτοῦ τέκνων, διήγειρε τῶν πλείστων τὴν συμπάθειαν. Γενικὴν δὲ λύπην προὔξενει ἡ προσεχὴς τιμωρία τῆς Ἑλμίνας, τῆς συζύγου τοῦ πασᾶ, καὶ πάντες πανταχοῦ ἔλεγον ὅτι ἦτο ἡ καλλιτέρα γυνὴ τῆς πόλεως. Πανταχοῦ ἔκλαιον αὐτὴν οἱ δυστυχεῖς ὡς τὴν μεγαλειτέραν αὐτῶν εὐεργέτιδα, ὡς ἀληθῆ μητέρα καὶ πασῶν τῶν τάξεων αἱ Ὀθωμανίδες ἦσαν μανιώδεις κατὰ τοῦ

πασᾶ, λέγουσαι: «Νὰ φονεύσῃ τὴν γυναῖκά του εἶναι μεγίστη βαρβαρότης!»

Ἄλλ' οὐδεὶς ἐν ὄλῃ τῇ πόλει ἦν τοσοῦτον κατηφῆς ὅσον αὐτὸς ὁ πασᾶς. Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ προσεκάλεσε τὸν ἀνδρεῖον καὶ πιστὸν Ὁμάβ, τὸν ἀξιωματικὸν ὅστις ἀρπάσας τὸν βραχίονα τοῦ Ἀβδουλλάχ ἔτοιμον νὰ κτυπήσῃ τὴν Ἑλμίαν, εἶχεν ἤδη σώσει ἅπαξ τὴν ζωὴν αὐτῆς. Τῷ παρήγγειλε νὰ εὔρῃ τὴν δυστυχῆ αὐτοῦ γυναῖκα, καὶ ἐκ μέρους αὐτοῦ νὰ τῇ εἴπῃ ὅτι ἐὰν ἤθελε ν' ἀποστατήσῃ τῆς τῶν χριστιανῶν πίστεως, εἶδιδε χάριν εἰς τὸν ἱερέα Ἀντώνιον καὶ εἰς τὸν πατέρα τῶν διδύμων. Ἡ δ' Ἑλμίνα ἀκούσασα τὸν ἀνδρεῖον Ὁμάβ, κατὰ πρῶτον οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἔπειτα ἔκλαιε καὶ τείναςα τοὺς βραχίονας, ἐφώνησεν:

«Ὁ Θεὸς γινώσκει ὅποια ἤθελεν εἶσθαι ἡ χαρὰ μου, ἐὰν ἠδυνάμην νὰ σώσω τὴν ζωὴν τῶν δύο τούτων χριστιανῶν, ἀλλ' οὔτε πρέπει, οὔτε δύναμαι νὰ τὸ κάμω! Τὸ καθήκόν μου εἶναι νὰ ἀποκρούσω τὴν συμφωνίαν, τὴν ὅποιαν μοὶ ἐπιβάλλει καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι οἱ δύο μου φίλοι, καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξαγοράσωσι τὴν ζωὴν ἀντὶ

τοιαύτης τιμῆς. Ἡ ἀποστασία μου ἤθελε λυπήσει αὐτοὺς μέχρι τοῦ τάφου. Προτιμῶ λοιπὸν ν' ἀποθάνωμεν καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ, καὶ μετὰ μίαν ὥραν θέλομεν ἐνωθῆ πάλιν ἐν τῷ οὐρανῷ.»

Καί, ἐπειδὴ ἡ νέα αὐτῆς δούλη τῆ συνεβούλευε νὰ ὑποκριθῆ ὅτι ἀποστατεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπεκρίνατο ἡ Ἐλμίνα, ὅτι οὔτε διὰ τῶν χειλέων ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῆ αὐτόν. Τότε ὁ Ὁμάρ τὴν κεφαλὴν κάτω κλίνων καὶ τὴν ψυχὴν πλήρη κατανύξεως ἔχων, ἀνέφερε τὴν ἀπάντησιν ταύτην εἰς τὸν πασᾶν.

«Ἦδὴ, εἶπεν ὁ Ἀβδαλλάχ, ἐξήντηλησα ὅλα μου τὰ μέσα, ἐν μόνον μοὶ μένει, τὸ ὁποῖον ἴσως θὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα: Θέλω νὰ γείνη αὕτη αὐτόπτης τοῦ θανάτου τῶν φίλων αὐτῆς χριστιανῶν. Ἄς φέρωσιν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου· ἐκεῖθεν θέλει ἰδεῖ καλλίτερα τὸ βασανιστήριον ὄργανον. Ἐὰν αὕτῃ ἀντισταθῆ καὶ μετὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην, θέλω ἐπιμείνει καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀπόφασίν μου.

Ἐν τούτοις πλῆθος ἄπειρον περιεκύχλουν τὴν λαιμητόμον, περιφρουρουμένην ὑπὸ στρατιωτῶν Τούρκων, καὶ τῶν ἀνακτόρων ὅλα τὰ

παράθυρα ἦσαν κατειλημμένα, καὶ τινες περιέργοι ἴσταντο ἐπὶ τῶν ἐν εἴδει ἐξωστῶν κατεσκευασμένων στεγῶν.

Μετ' ὀλίγον ἡ Ἑλμίνα, ἡσυχος καὶ ἄφοβος πρὸς τὸν θάνατον, ἐφάνη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ὑπὸ δύο θαλαμηπόλων γυναικῶν συνοδευομένη. Ἡ θεὰ αὐτῆς διήγειρε θλιβερὸν ψιθυρισμὸν μεταξὺ τῶν παρόντων. Ἐξέβαλε τὸν πέπλον αὐτῆς καὶ ἐφάνη τὸ πρόσωπόν της ὠχρόν, ἀλλ' οὐδόλως φόβον ἐκδηλοῦν, ὑψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἦνωσε τὰς χεῖρας καὶ σιωπηλῶς προσηυχῆθη.

Τότε ἐξῆλθε καὶ ὁ πασᾶς, ὑπὸ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ συνοδευόμενος καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ὑψηλῆς ἐδρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνέβη διὰ βαθμίδων. Κατὰ τὴν ἀφίξιν του τὸ πλῆθος δὲν ἐπευφήμησεν. Ἐφ' ὅλης τῆς πλατείας ἐπεκράτει νεκρώσιμος σιγή. Τότε ἐφάνη ὁ εὐγενῆς Λούκιος ὑπὸ πλείστων Γιανιτσάρων περικυκλούμενος. Ἀνέβη σταθερῶ τῷ βήματι ἐπὶ τοῦ ἰκτριώματος. Παρῶν ἦτο ὁ δήμιος, τὸν πέλεκυν ἔχων γυμνόν. Ὁ Λούκιος ἀτενίσας πρὸς τὸν οὐρανὸν προσηυχῆθη. Ἐπειτα ἐγονυπέτησε κατὰ διαταγὴν τοῦ δημίου, ὅστις τὸν

πέλεκυν κρατῶν ὑψωμένον, περιέμενε τὸ σημεῖον ὅπερ ὁ πασᾶς ἔπρεπε νὰ τῷ δώσει.

Ταυτοχρόνως οἱ δίδυμοι διασχίσαντες τὸ πλῆθος ὤρμησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς αὐτῶν θρηνοῦντες καὶ βοῶντες: «Πάτερ μας, μᾶς ἀφήνεις λοιπόν; Θέλεις λοιπόν νὰ ἀποθάνης ἄνευ ἡμῶν;» Ὁ Λούκιος ἔλαβε τὸν μὲν μετὰ τὸν δὲ ἐν τοῖς κόλποις του, ἔθλιψεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτοὺς φιλημάτων:

«Ἦδη, προσφιλῆ μου τέκνα, ὁ Θεὸς θέλει ἀντικαταστήσει τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ὑμῶν, ὁ πατὴρ ὄλων τῶν ὄρφανῶν.»

Ἐπειτα εὐλογήσας αὐτοὺς διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καίτοι γινώσκων ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς πίστεως ἡμῶν ἀπεστρέφοντο οἱ Τοῦρκοι, ἐξηκολούθησε:

«Δὲν ἔχω πλέον νὰ κάμω ἄλλο, εἰμὴ νὰ σᾶς ἀφιερῶσω εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν καλοκάγαθίαν αὐτοῦ. Διατηρηθῆτε ἀληθεῖς χριστιανοὶ καὶ θέλετε ζήσει ὡς τίμιοι ἄνθρωποι· τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ. Θέλομεν ἐπανίδει ἀλλήλους ἐν τῷ οὐρανῷ! Χαίρετε, τέκνα μου.»

Τότε οἱ δίδυμοι εἰπόντες τι πρὸς ἀλλήλους

κρυφίως, διέσχισαν τὸ πλῆθος καὶ ριφθέντες εἰς τοὺς πόδας τοῦ πασᾶ καθικέτευον νὰ φονεύσῃ καὶ αὐτοὺς μετὰ τοῦ πατρός των. Ὁ δὲ πασᾶς, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἠγάπα τὴν γενναιότητα· βλέπων μὴ θρηνοῦντα πλέον τὰ τέκνα, ὑπερεξεπλάγη. Τότε δὲ προσέταξε τὸν δῆμιον νὰ ἐπαναθέσῃ τὸ ξίφος ἐπὶ τοῦ κόλπου καὶ νὰ ἐπιναφέρῃ τὸν χριστιανὸν εἰς τὸ δεσμοτήριον. Ἀμέσως γενικὴ χαρὰ ἔλαμψεν ἐφ' ἀπάντων τῶν προσώπων καὶ σύμπας ὁ λαὸς ἐπευφημῶν ἐχειροκρότησε. Πάντες ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν γενομένην μεταβολὴν τοῦ πασᾶ. Ἐκαστος παντοιοτρόπως ἐσχολίαζε τὸ πρᾶγμα καὶ τέλος τὸ πλῆθος κατ' ὀλίγον διελύθη.

Καὶ αὐτὸς δ' ὁ Λούκιος ἐβασάνιζε τὸν λογισμὸν αὐτοῦ διὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο· ἠγνόει τί εἶπον τῷ πασᾶ τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ εἶκαζεν ὅτι ἐζήτησαν τὴν χάριν τῆς ζωῆς του. Ὁ Λούκιος ὠδηγήθη εἰς τὴν φυλακὴν, ἀκολουθούντων τῶν δύο τέκνων, ἅτινα ἠθέλησαν νὰ συμμετάσχωσιν τῆς φυλακῆς. Ἀλλὰ τοῖς ἠρνήθησαν τὴν χάριν ταύτην.

Ὁ Ἀβδαλλάχ ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα ὑπῆγεν εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἐβαδίζε μεγάλοις

βήμασιν ὑπὸ δενδροστοιχείαν ἐξ αἰγαιρῶν. Ἐθεώρει ἑαυτὸν ἐνδομύχως εὐδαίμονα διὰ τὸ συμβᾶν τὸ μεταβαλὸν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Δὲν ἦτο φύσει κακὸς καὶ μετὰ τὸν περίπατον ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἡσυχώτερον, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμον καὶ καπνίζων ἔπινε καφέν. Ἐπειτα ἐζήτησε τὸν Τιμόθεον καὶ τὸν Φιλήμονα μετὰ τρόμου ἰσταμένους ἐπὶ τῆς θύρας καὶ μὴ τολμῶντας νὰ εἰσέλθωσι.

«Πλησιάσατε, τέκνα μου, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἀβδὰλλάχ, ἔλθετε, καθήσατε ἐδῶ πλησιέστατά μου· ἀγαπῶ τὸν χαρακτήρᾶ σας καὶ ἐκτιμῶ τὸ θάρρος σας. Καθήσατε ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν ὁ δ' ἐξ εὐωνύμων· καλὰ! Ἦδη ἄς συνδιαλεχθῶμεν ὀλίγον.»

Τότε ἀπηύθυνεν αὐτοῖς ἀπείρους ἐρωτήσεις περὶ τοῦ πατρὸς, τῆς μητρὸς καὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τῶν γονέων αὐτῶν. Ἀποκρινομένων δὲ τῶν τέκνων πρὸς πᾶσαν ἐρώτησιν μετὰ εὐλιχρινείας καὶ ἀπλότητος, πλέον ἢ ἅπαξ κινήσασθαι τὸ μείδιμα τοῦ πασᾶ, εἶπεν αὐτοῖς:

«Βλέπω ἐξ ὅσων μοὶ λέγετε, ὅτι ὁ πατήρ σας εἶναι ἀνὴρ ἐντιμος, καὶ ἡ μήτηρ σας ἦτο ἐξαίρετος γυνή· τοῦ Ἀντωνίου δὲ ἡ διαγωγὴ

εἶναι ἀξιέπαινος. Ἄλλ' εἰπέτε μοι, ὁ πατήρ σας δὲν ὑβρίσε ποτε τὸν Μωάμεθ;

— ὦ! ὄχι, ὄχι, διότι ἡ θρησκεία ἡμῶν μᾶς προστάττει νὰ σεβώμεθα τὰς ἄλλας.

— Ἀλλὰ σεῖς οἱ χριστιανοὶ μισεῖτε τοὺς Τούρκους;

— Ὁ νόμος ἡμῶν μᾶς ὑπαγορεύει νὰ ἀγαπῶμεν ὡς ἀδελφοὺς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς φωτίζει διὰ τοῦ ἡλίου του, καὶ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ οἱ Τούρκοι. . .

— Ἐπεθύμουν πολὺ, ὑπέλαβεν ὁ πασᾶς, νὰ λάβω ἀκριβεστέρας καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένας πληροφορίας περὶ τῆς θρησκείας σας.»

Τότε ἀπηύθυνε ποικίλας ἐρωτήσεις εἰς τὰ τέκνα καὶ ἐφάνη ἀρκούντως εὐχαριστημένος διὰ τὰς ἀποκρίσεις αὐτῶν. Ἠρέσκετο πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐντολὰς τῆς ἀγίας Γραφῆς, τὰς ὁποίας ὁ Φιλήμων καὶ ὁ Τιμόθεος ἐδιδάχθησαν παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς μητρὸς καὶ μάλιστα τοῦ ἀγαθοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ὁποίου ἀπεστήθιζον αὐτάς. Ἴδού τινα ἐξ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα εἶπον τῷ Ἀβδαλλάχ.

«Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ὁ ζῶν ἐν αὐτῇ

ζῆ ἐν τῷ Θεῷ· ἀγαπήσωμεν λοιπὸν αὐτὸν διότι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

« Ἄς δεικνύωμεν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην ἡμῶν, ἐπόμενοι ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, αἵτινες εὐκόλως ἐκτελοῦνται.

« Ἡ πρώτη καὶ σημαντικώτερα πασῶν εἶναι: Ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης σου τῆς καρδίας, ἐξ ὅλης σου τῆς ψυχῆς, ἐξ ὅλου σου τοῦ πνεύματος καὶ δι' ὅλων σου τῶν δυνάμεων.

« Πρὸς ταύτην εἶναι ὁμοία ἡ δευτέρα: Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Μὴ πράττε εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι δὲν θέλεις νὰ πράττωσιν εἰς σὲ οἱ ἄλλοι.

« Ὅλοι οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆται περιέχονται εἰς τὰς δύο ταύτας ἐντολάς.

« Ἐὰν θέλῃς νὰ ζήσης ζωὴν δικαίου, τήρει τὰς ἐντολάς.

« Ὁ κόσμος μετ' ὅλης αὐτοῦ τῆς μεγαλοπρεπείας θέλει ἀπολεσθῆ, ἀλλ' ὁ ἐπόμενος τῇ θελήσει τοῦ Θεοῦ, θέλει ζῆ αἰωνίως.

« Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὐδὲν οὖς ἤκουσεν, οὐδὲν ἀνθρώπινον πνεῦμα δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν ἐπιφυλάττει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. »

Ὁ Ἀβδαλλὰχ παρεκάλει τὰ τέκνα νὰ ἐπιναλάβωσι τὰς ὠραίας ταύτας ἐντολάς, ἃς πρῶτον ἤδη ἤκουεν. Αὐταὶ ζωηρῶς ἐφώτιζον αὐτὸν καὶ βαθέως κατένυγον!

Σεῖς εἴσθε, εἶπε, τέκνα ἀξιαγάπητα καὶ εὐσεβῆ. Ἀναγγεῖλατε ἤδη εἰς τὸν πατέρα σας, ὅτι τῷ ἀποδίδω τὴν ἐλευθερίαν, καὶ θέλω καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὥστε νὰ λησμονήσῃ τὴν ἄδικον πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΑΓΑΘΗ ΑΓΓΕΛΙΑ—ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ—
ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ὁ ἄτρομος ἀξιωματικὸς Ὁμάρ ὠδήγησε τὸν Φιλήμονα καὶ τὸν Τιμόθεον εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ πατρός, τοῦ ὁποῦ ἐλύσε τὰ δεσμὰ καὶ ἠλευθέρωσε. Τὰ δύο τέκνα ἐπήδων ἐκ τῆς χαρᾶς, ἠσπάζοντο τὸν ἀγαθὸν αὐτῶν πατέρα καὶ ἠύχαριστουν τῷ Θεῷ διὰ τὸν συμβάν.

Ὁ Λούκιος παρεκάλει νὰ ὀδηγήσωσιν

αὐτὸν εἰς τὸ οἶκημα τοῦ Ἀβδαλλάχ, πρὸς ὃν παρέστη κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τοὺς διδύμους. Ὁ παστᾶς προέβη ὀλίγα βήματα πρὸς ὑπάντησιν αὐτοῦ, καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα: «Λούκιε, ἄς ἡμεθα φίλοι! Ἀδίκως ὠργίσθην κατὰ σοῦ· διότι ὁ πατὴρ τοιούτων τέκνων ἀδύνατον νὰ ᾔηται κακὸς ἄνθρωπος. Κάθησε πλησίον μου. Καὶ ἔσυρεν αὐτὸν πρὸς τὸν σοφᾶν.

Τότε πλησιάσαντες ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων καὶ τὰς χεῖρας ἔχοντες ἠνωμένας, εἶπον αὐτῷ μετὰ δακρύων:

«Ἄ! ἀγαπητὲ παστᾶ, ἀπελευθέρωσον καὶ τὸν ἀγαθὸν ἡμῶν διδάσκαλον, γνωρίζεις; τὸν κηπουρὸν ἐκεῖνον, περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ διηγήθημεν πολλὰ πράγματα, ἅτινα σὲ εὐηρέστησαν. Ἄ! χάρισέ του ἐπίσης τὴν ζωὴν!

— Σᾶς μακαρίζω, διότι ἐσυλλογίσθητε καὶ αὐτόν, ἀπεκρίθη ὁ Ἀβδαλλάχ. Εἴσθαι θελκτικὰ παιδία, εἶπετε αὐτῷ ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς συγκαταλέγεται, ὡς καὶ ὁ πατὴρ σας, μεταξὺ τῶν φίλων μου. Ἄς ἔλθῃ λοιπὸν ἀμέσως.»

Τὰ τέχνα τὴν καρδίαν ἀγίας χαρᾶς ἐμπλεων ἔχοντα, μετὰ σπουδῆς ἔδραμον εἰς τὸ θεσμοπτήριον τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως, καὶ ἀνήγγει-

λαν αὐτῷ χαρμοσύμως τὴν ἀγγελίαν τῆς ἀπελευθερώσεώς του.

«Εἶναι δυνατόν! ἐφώνησε καταπλαγεὶς ὁ Ἄντωνιος, ἅ! ἀναγνωρίζω τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ! Οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ μεταβάλλωνται οὕτω. ὦ Θεὲ τοῦ ἐλέους, εἰσήκουσας τῆς δεήσεώς μου.»

Ὁ Ἄντωνιος ἐν τῇ μονήρει εἰρχτῆ μετὰ ζέσεως ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ ὅπως φεισθῆ τοῦ Λουκίου καὶ τῆς Ἐλμίνας. «Οὐδὲν ζητῶ δι' ἐμέ, ἐπανελάβανεν ὁ Θεός μου, σῶσον μόνον τὸν πατέρα τῶν ἐναρέτων ἐκείνων τέκνων! σῶσον τὴν ἐξοχὸν Ἐλμίαν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ ἡ γυνὴ αὕτη δύνανται νὰ κάμωσι περισσότερα καλὰ εἰς τὸν κόσμον ἐμοῦ τοῦ γέροντος, ὅστις ἴσως ὀλίγας ἡμέρας ἔχω νὰ ζήσω. Δὲν εἶμαι πλέον ὠφέλιμος ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, κάλεσόν με πλησίον σου.»

Ὁ Ἀβδαλλάχ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἰδεῖ τὸν Ἄντωνιον. Τοσοῦτον δ' ἐξεπλάγη ἐκ τῆς σεβασμίας αὐτοῦ ὄψεως, ὥστε σιωπῶν ἐθεώρει αὐτὸν στιγμὰς τινάς. Ἐπειτα πλησιάσας ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν:

«Ὁ Λούκιος μὲ ἐσυγχώρησε. Συγχώρησόν με καὶ σύ! Γενοῦ φίλος μου ὡς αὐτός.»

Ὁ Λούκιος ἐνηγκαλίσθη τὸν Ἀντώνιον μετὰ δακρύων χαρᾶς, καὶ ὁ πασᾶς δὲν ἔμεινεν ἀναίσθητος πρὸς τὴν κατανουκτικὴν ταύτην σκηνήν. Ἐκάθησε πλησίον αὐτοῦ τὸν Ἀντώνιον, καὶ παρεκάλεσε τοὺς διδύμους νὰ εὐρωσι τὴν Ἑλμίαν, νὰ διηγηθῶσιν αὐτῇ τὰ συμβάντα, καὶ νὰ τῇ αἰτήσωσι χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄλλ' ἢ Ἑλμίνα ἐγίνωσκεν ἤδη τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ συζύγου της γενομένην μεταβολήν, καὶ θλίψασα τὰ τέκνα ἐπὶ τοῦ στήθους της μετὰ δακρύων γλυκείας εὐφροσύνης:

« Προσφιλῆ τέκνα, εἶπε, σπεύσατε νὰ διακοινώσητε εἰς τὸν σύζυγόν μου, ὅτι χαίρουσα θέλω ἐπισκεφθῆ αὐτόν. »

Ἄλλ' ὅταν τὰ τέκνα ἔδραμον ἢ μᾶλλον ἐπέταξαν διὰ νὰ φέρωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεσιτείας αὐτῶν, ὁ Ἀβδαλλὰχ ἐφάνη ἐνώπιον τῆς Ἑλμίνας, καὶ « ὦ! προσφιλεῖς φίλη, τῇ εἶπε, δύνασαι νὰ μὲ συγχωρήσης; Σὲ ἔματα χειρίσθην πολὺ ἀναξίως σεαυτῆς! Σοὶ ἐπροξένησα πολλὰς δόδυνας καὶ θλίψεις. Ἡθέλησα μάλιστα νὰ σὲ θανατώσω. ὦ! συγχώρησόν με.

— « Ἄ! ἀπεκρίθη ἡ γλυκεῖα Ἑλμίνα, οὐδέ-

ποτε ὠργίσθην ἐναντίον σου· ἠυχόμην πάντοτε ὑπὲρ σοῦ.»

— « Ἡ δέησίς σου ὑπέλαβεν ὁ Ἀβδαλλάχ, εἰσηκούσθη· ματαίως ἠγωνίσθην νὰ σὲ κάμω νὰ ἀποστατήσης τῆς χριστιανικῆς πίστεως· ἐμὲ ἠνάγκασεν ὁ Θεὸς νὰ ἀποκηρύξω τὸν Μωάμεθ. Δὲν εὐρίσκω πλέον κακὸν νὰ γίνῃ τις χριστιανός, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ἐγὼ μετ' ὀλίγον θέλω ἀλλάξει θρησκείαν.»

Τότε, ἀφ' οὗ οἱ δύο σύζυγοι ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ σοφᾶ διηγήθη ἡ Ἑλμίνα πῶς ἐγνώρισε τοὺς διδύμους, πῶς διὰ τῶν συμβουλῶν αὐτῶν ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῆ τὸν Ἀντώνιον, καὶ πῶς ὁ Λούκιος, φυλακισμένος, ἀπεδόθη τοῖς τέκνοις αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀβδαλλάχ καὶ ἡ Ἑλμίνα ἤλθον πρὸς τοὺς δύο χριστιανούς. Ἀγνή χαρὰ ἔλαμπεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπάντων καὶ πάντες ἠσθάνοντο ἀνέκφραστον εὐτυχίαν. Κατακλιθέντων δὲ τῶν διδύμων ὁ Ἀβδαλλάχ ἐπιθυμῶν νὰ διδαχθῆ, ἐπὶ μακρὸν ἐλάλησε περὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ ὁ εὐσεβὴς διάλογος διήρκεσε μέχρι τῆς δευτέρας τοῦ μεσονυχτίου ὥρας.

Τῆ ὑστεραία ὁ Ἀβδαλλὰχ τοσοῦτον ἀπησχολήθη ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι νὰ κάμῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐξόδων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὥστε ὀλίγας μονον στιγμὰς ἐσχόλαζε. Τοῦτο συνέβαινεν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας. Ὁ δ' Ἀντώνιος καὶ ὁ Λούκιος ἐπανῆλθον εἰς τὸν κῆπον. Ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῆς προσφιλοῦς των πατρίδος, τοσοῦτον σφόδρα ἠγέρθη ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῶν, ὥστε ἐπεθύμουν νὰ ἀναχωρήσωσιν ὅσον τάχιον. Ὁ Ἀβδαλλὰχ ὅμως ἐκράτησεν αὐτοὺς πρῶτον προφασιζόμενος τὸν προσεγγίζοντα χειμῶνα, ἀλλ' ἔπειτα ἐξέφρασε τὸν κυριώτερον λόγον.

«Δὲν δύναμαι, εἶπε, νὰ χωρισθῶ τοσοῦτον ταχέως τοῦ σεβασμίου Ἀντωνίου, εἶναι ἀναγκαιότερος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς μου περισσότερον ὅλων τῶν ἐνταῦθα ἀγαθῶν. Σὰς παρακαλῶ μείνατε ἀκόμη μεθ' ἡμῶν.»

Ὁ Λούκιος λοιπὸν καὶ ὁ Ἀντώνιος ὑπεχώρησαν εἰς τὰς ἐνστάσεις ταύτας, καὶ ἔκτοτε διῆγε μετ' αὐτῶν ὅλας τῆς σχολῆς τὰς ὥρας. Συνεζήτηει πρὸ πάντων ἐπὶ πολὺ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας τῆς χριστιανικῆς ὁρησκείας. Ὁ Ἀντώνιος ἐγίνωσκε τοσοῦτον

εὐγλώττως καὶ σαφῶς νὰ παριστᾷ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὠραιότητα καὶ τὸ ἔξοχον τῆς Θρησκείας ταύτης, ὥστε ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὁ Ἄβδαλλάχ ἔτι μᾶλλον ἐγοητεύετο. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ ἀσπασθῇ τὸν χριστιανισμόν καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη, καρπὸς τῆς χάριτος, καρπὸς ὡσαύτως τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῶν ὠριμωτέρων συλλογισμῶν ὑπῆρξεν ἀκλόνητος.

Ἐν πρώτοις προσέταξε νὰ κατασκευάσωσι κρυφίως ἐν τῷ ἀνακτόρῳ παρεκκλήσιον χριστιανικόν, ὃ δὲ Λούκιος καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐπεφορτίσθησαν νὰ χορηγήσωσιν ὃ μὲν τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀγγεῖα τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς τὴν ἀγίαν ἡμῶν θρησκείαν, ὃ δὲ τὰ τοῖς ἱερεῦσι χρησιμεύοντα βιβλία καὶ κοσμήματα.

Ἐφθασε τέλος ἡ ὀρισθεῖσα ἡμέρα τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἄβδαλλάχ. Πρὸ πολλῶν δὲ ἡμερῶν ὁ Ἀντώνιος εἶχε μηνύσει αὐτῷ τὸ μυστήριον τοῦτο καθὼς καὶ τὰ ἄλλα τοῦ θυσιαστηρίου μυστήρια· ὁ Ἄβδαλλάχ ἦλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Ἑλμίνας καὶ τοῦ φίλου του Λουκίου. Αἱ λαμπάδες ἦσαν ἀνημμέναι καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἠγεωγμένον.

Ὁ Ἀβδαλλὰχ καὶ ἡ Ἑλμίνα ἐξεπλάγησαν μὴ ἰδόντες μήτε τὸν Ἀντώνιον μηδὲ τὰ τέκνα τοῦ Λουκίου· ἀλλ' οὔτοι ἐνεφανίσθησαν ἐνδεδυμένοι στολὰς τέκνων τοῦ χοροῦ, ὅπως βοηθήσωσι τὸν ἱερέα. Ὁ Ἀντώνιος εἶχε δώσει αὐτοῖς τὰς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο ὁδηγίας. Ἀκολουθήσας δ' αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς, φέρων τὰ ἱερατικά αὐτοῦ ἐνδύματα, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἡ ἐξώμοσις τοῦ Ἀβδαλλὰχ ὑπῆρξεν ὅσον ἠδύνατο ἐπίσημος, μεγαλοφώνως γενομένη. Βαπτισθεὶς δ' ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἀντωνίου τὸ ὄνομα Παῦλος, καὶ ἀποδείξας τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ ἔλεγεν ὁ νεοφώτιστος:

« Ἐδῶ, μέχρι τοῦδε ἤμην ὁμοῖος πρὸς τὸν Σαούλ· εἶθε ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμα τοῦ Παύλου! »

Μετὰ τὴν τελετὴν ταύτην ὁ Ἀντώνιος ἐτέλεσε τὴν ἀγίαν θυσίαν, τῆς ὁποίας συμμετέσχεν ὁ Ἀβδαλλὰχ καὶ ἡ Ἑλμίνα. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ὁ ἱερεὺς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν μετὰ τῶν δύο τέκνων τοῦ χοροῦ, καὶ ἐβαλὼν τὰ ἱερατικά αὐτοῦ ἐνδύματα, μόνον μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐφάνη. Ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἀβδαλλὰχ καὶ τῆς Ἑλμίνας.

«Υἱέ μου καὶ θύγατέρ μου, εἶπεν αὐτοῖς πλησιάζων, εἴθε νὰ σᾶς δώσῃ ὁ Θεὸς ζωὴν αἰωνίαν!»

Τότε ὁ μὲν Ἀβδαλλὰχ ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν τρυφερῶς, ἡ δὲ Ἑλμίνα ἠσπάσθη μετὰ σεβασμοῦ τὴν χειρὰ του, καὶ ἕκαστος ἀπῆλθε σιωπηλῶς εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον ὅπως προσευχηθῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ—Ο ΕΜΠΟΡΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ—
ΕΙΣ ΜΟΝΑΧΟΣ.

Ἐν τούτοις οἱ ἐξόριστοι ἡμῶν ἐπέσπευδον τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν, καὶ ὁ Ἀβδαλλὰχ ἀντέτεινε, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ αὐτὸς δὲν ἐσχόπει νὰ διαμείνῃ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἀλλὰ σπουδαῖα ὑποθέσεις ἐδέσμευον ἔτι αὐτόν.

«Δὲν θέλω, ἔλεγε νὰ φύγω ὡς κακοῦργος. Θέλω καταθέσει τὴν παραίτησίν μου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Σουλτάνου. Ἐπιθυμῶ, ἅμα μάθῃ ὅτι εἶμαι χριστιανὸς νὰ λέγῃ ὅτι καὶ τίμιος ἄνθρωπος εἶμαι καὶ μάλιστα ὅτι ἔγεινα καλ

λίτερος· πρέπει νά ἀποφύγω, ὅ,τι δῆποτε καί ἂν συμβῆ, τήν πρὸς τήν νέαν μου θρησκείαν καταφρόνησιν αὐτῶν. Θέλω πρὸς τούτοις νά ἐξασφαλίσω τήν περιουσίαν, τήν ὁποίαν ἡ σύζυγός μου μοι ἔδωκεν ὡς προῖκα· καί ἡ περιουσία αὕτη μένουσα εἰς τὰς χεῖράς της θέλει ὠφελήσει μᾶλλον τοὺς πτωχοὺς, παρά ἐὰν περιέπιπτεν εἰς ἀρπακτικὰς χεῖρας.»

Ἐπρεπε λοιπὸν ἔτος νά παρέλθῃ πρὶν ὁ Λούκιος καί τὰ τέκνα αὐτοῦ νά δυνηθῶσι νά ἀναχωρήσωσι. Βαρεῖα ἀσθένεια τοῦ Λουκίου ἐγένετο πρὸς τούτοις αἰτία βραδύτητος. Τέλος δὲ ἀφ' οὗ ὅλα τὰ ἐμπόδια ἐξηλείφθησαν καί ἐπῆλθεν ἡ ὥρα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, τὰ δύο τέκνα ἐβυθίσθησαν εἰς δάκρυα ἀποχωριζόμενα τῆς Ἑλμίνας καί τοῦ Ἀντωνίου, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀβδαλλὰχ προέπεμψε τοὺς φίλους του μέχρι πόλεώς τινος ἐπὶ τῶν συνόρων· καί ἕνεκα τῶν πολλῶν τοῦ ταξειδίου διασκεδάσεων, ὁ Τιμόθεος καί ὁ Φιλήμων ἀπήλαυσαν μετ' οὐ πολὺ τήν συνήθη αὐτῶν φαιδρότητα.

Οἱ ὁδοιπόροι ἄνευ περιπετείας τιγὸς ἔφθασαν μέχρι τῆς ἐπὶ τῶν συνόρων πόλεως, καί ἐπειδὴ δύο ἔφιπποι γενίτσαροι ἐστάλησαν

πρὸ αὐτῶν ὅπως εἰδοποιήσωσι τὴν ἄφιξιν τοῦ πασᾶ, πλῆθος περιέργων ἄπειρον ἔσπευσεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ ὁδοῦ. Ὁ πασᾶς προσέταξε νὰ σταθῇ τὸ ὄχημα ἐνώπιον ξενοδοχείου ὠραίου ἐξωτερικοῦ καὶ ἐζήτησε τὸ μεγαλείτερον καὶ ὠραιότερον διαμέρισμα αὐταῦ. Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς θαλάμου τοῦ οἰκήματος τούτου ἐφαίνετο μεγαλοπρεπῆς ἡ θεὰ τῆς Οὐγγαρίας. Ὁ Λούκιος θεωρῶν τὰ ὄρη τῆς πατρίδος αὐτοῦ, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, ὅστις προητόμασεν αὐτῷ εὐτυχῆ εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον, ἀφ' οὗ πάσας ὑπέστη τὰς θλίψεις.

Εὐθὺς ὡς ἐπέξουσεν, ἄνθρωπος μεγαλοπρεπῶς τουρκιστὶ ἐνδεδυμένος εἰσῆλθε φέρων ὑπὸ μάλης μικρὸν κιβώτιον καὶ ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν πασᾶν, προσήνεγκεν αὐτῷ παιγνίδια καὶ ἀδάμαντας, τῶν ὁποίων ἐγκωμιάζε τὴν ὠραιότητα. Ταῦτοχρόνως δὲ ἐξήπλωσεν ἐπὶ τραπέζης δακτύλια, περιβραχιόνια ὑπὸ πολυτίμων λίθων πεποικιλμένα, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἔλεγεν ἀδάμαντας καὶ ἄνθρακας, καὶ χρυσᾶ στίλβοντα περιδέραια.

Ὁ Λούκιος ρίψας διαγνωστικὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν κοσμημάτων τούτων, εἶπεν ἄνευ δισταγμοῦ, ὅτι ὁ χρυσὸς ἦτο κακὸς καὶ οἱ λίθοι ψευδεῖς. Ὁ ἔμπορος ἠθέλησε νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ ἐμπόρευμα αὐτοῦ, μεμφόμενος τὴν κρίσιν τοῦ Λουκίου. Ἄλλ' οὗτος ἀτενίζων αὐτὸν ἔθηκε βαρέως τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του λέγων:

«Κακοῦργε! πρὸ πολλοῦ σὲ γνωρίζω· ἔκλεψες ποσότητα σημαντικὴν παρά τινος τῶν συμπολιτῶν μου, καὶ ὁ δυστυχὴς ἐμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν δεινοτάτην πενίαν, ἐὰν τέλος δὲν ἀνεκαλύπτετο τὸ κακούργημά σου!»

Ὁ ἔμπορος ἤρνεῖτο ῥητῶς ὅτι ἐγνώριζε τὸν Λούκιον, καὶ ὅτε συνέλεγε τοὺς ψευδεῖς αὐτοῦ ἀδάμαντας, ὅπως εὐσπευσμένως ἀποχωρήσῃ, ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλῆμων εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐξέβαλον μεγάλας κραυγὰς, ἀναγνωρίζοντες τὸν ἄρπάσαντα καὶ πωλήσαντα αὐτούς. Ἐλέω Θεοῦ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ θαλάμῳ ὁ δύστηνος εἶχε διαπράξει τὴν ἄτιμον αὐτοῦ ἐμπορίαν. Ὁ πασᾶς λοιπὸν προσεκάλεσεν ἀμέσως τὸν ξενοδόχον, ὅστις μετὰ τινων στιγμῶν ἐξέτασιν, ἀνεγνώρισε τὰ δύο τέκνα καὶ ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀκρίβειαν τῶν λόγων αὐ-

τῶν. Κατὰ διαταγὴν τοῦ πασᾶ ἔφθασεν ὁ κα-
δῆς τῆς πόλεως, ὅστις καὶ προηγουμένως οὐ-
δόλως διέκειτο εὐνοϊκῶς πρὸς τὸν ἔμπορον,
ποτὲ μὲν ἐπιφαινόμενον ὡς Τοῦρκον, ποτὲ δ'
ὡς Χριστιανόν, ἀλλ' ἴσως ἀληθῶς ὄντα Πο-
λωνόν Ἰουδαῖον.

Ὁ Λούκιος κατ' αἴτησιν τοῦ πασᾶ διηγήθη
τῷ καδῆ τὰ γεγονότα ἔνεκα τῶν ὁποίων ἄλλοτε
κατεδικάσθη ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὡς πλαστογρά-
φος. Καὶ ἤδη λοιπὸν ὑπῆρχεν ἡ αὐτὴ σχεδὸν
κατ' αὐτοῦ κατηγορία, πωλοῦντος ψευδεῖς ἀδά-
μαντας. Ὁ πασᾶς ἐξεμάνη βλέπων τὸν θρα-
σὺν τοῦτον ἐγκληματίαν καὶ προσέταξε νὰ
δεσμεύσῃ τὸν ἄρπαγα τῶν τέκνων τούτων
καὶ νὰ μὴ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐργάζεται ὡς δοῦ-
λος εἰς τὰς καταχθονιωτέρας καὶ σκληροτέ-
ρας ἐργασίας τῶν λατομείων.

Ὁ Λούκιος προσέθηκε: Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐκ-
δικήτρια δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ! Ὁ κακὸς οὗ-
τος ἄνθρωπος ἐπώλησε τὰ τέκνα μου ἐν αὐτῇ
τῇ αἰθούσῃ, καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ σήμερον καταδι-
κάζεται εἰς δουλείαν. Πᾶσα κακὴ πράξις τι-
μωρεῖται βραδέως ἢ ταχέως. Ὁ Θεὸς γινώ-
σκει νὰ εὕρισκῃ τὸν κακοῦργον, καὶ νὰ στα-

ματᾶ αὐτὸν εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐγκλήματος ὅπου τυφλῶς ἐμπίπτει, θρασυνόμενος ὑπὸ τῆς ἀτιμωρησίας. Ἄς μὴ λησμονήσωμεν λοιπὸν ποτέ, ὅτι τὸ ὄμμα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαύστως ἐφ' ἡμῶν ἠνεωγμένον, καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρεκλίνωμεν τῆς ὁδοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τιμιότητος.»

Τὴν ὑστεραίαν λίαν ἐνωρὶς ὁ Λούκιος μετὰ τῶν διδύμων ἠτοιμάσθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν αὐτοῦ. Ὁ πασᾶς ἐδώρησατο αὐτῷ μεγάλην ἀργυρίου ποσότητα, ὅπως ἐπανορθώσῃ τὰς ὑπὸ τοῦ πολέμου προξενηθείσας αὐτῷ ζημίας, καὶ ἀνεγείρῃ τὸν ἐρειπωθέντα πύργον. Ἐπειτα ἀφ' οὗ φιλοστόργως ἠσπάσθη τὸν Λούκιον, τὰ δύο τέκνα ἐφίλησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλουν κλαίοντα νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Ἑλμίαν καὶ τὸν Ἀντώνιον, τὸν πεφιλημένον αὐτῶν διδάσκαλον. Ὁ Ἀβδολλάχ θλίψας αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ κόλπου του εἶπεν:

«Ἐγείνατε οἱ ἀγαθοί μου ἄγγελοι· ὁ Θεὸς μετεχειρίσθη ὑμᾶς ἵνα μεταβάλλῃ τὴν τίγριν εἰς ἀρνίον· μὴ κλαίετε, τέκνα μου, ὑγιαίνετε.»

Οἱ λυγμοὶ ἐμπόδισαν τὰ τέκνα ἀπὸ τοῦ ν' ἀποκριθῶσι, καὶ ὁ πατὴρ ἐν σφοδρᾷ κατανύξει

εσιώπα. Ὁ Ἀβδαλλὰχ συνώδευσεν αὐτοὺς μέχρι τοῦ ὀχήματος καὶ βλέπων αὐτὸ ἀπομακρυνόμενον:

«Εἶθε ὁ παντοδύναμος Θεός, ἐφώνησε, νὰ εὐλογῇ καὶ προστατεύῃ καὶ ὑμᾶς καὶ τὸν ἐξαίρετον ὑμῶν πατέρα. Θεοῦ εὐδοκοῦντος, μετὰ ἐν ἔτος θέλομεν ἐπανίδει ἀλλήλους.»

Ὁ πατὴρ καὶ τὰ τέκνα δὲν ἐβράδυναν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῶν πόλιν. Ἡ ἀπροσδόκητος τῆς ἐπνόδου των εἶδησις μετ' ὀλίγον ἀνὰ πάσας τὰς συνοικίας διεχύθη, καὶ πανταχόθεν ἤρχοντο ὅπως συγχαρῶσιν αὐτούς. Ὁ Λούκιος πάντας ἠὲ χαρίσται, καὶ καθ' ἑαυτὸν καθ' ὑπερβολὴν ἠγάλλετο διὰ τὰς ἐνδείξεις τῆς ἀγάπης, ἧς παρὰ πάντων ἐφαίνετο ἀπολαύων. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῇ ἐπὶ πολὺ περὶ τὴν ἐπισκευὴν τῆς οἰκίας καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ υποθέσεων, αἵτινες μάλιστα ἐξ ὀλοκλήρου ἦσαν διακεκομέναι· εἰς ἀπάσας δὲ τὰς ἐργασίας ταύτας μετὰ ζήλου ἐβοηθεῖτο ὑπὸ τῶν δύο του υἱῶν.

Καὶ ἡ ἐξοχικὴ δ' οἰκία καταπίπτουσα εἰς ἐρείπιον, ἐπεσκευάσθη. Οὐδὲ ἴχνος πλέον πρα-

σιᾶς ἐφαίνετο, ἀντικατασταθείσης ὑπὸ λαχάνων, δαυκῶν, καὶ ὀσπρίων. Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Λουκίου φυτευθέντα νέα δένδρα, εὐαρέστους παρεῖχον σκιάδας ἐκ χλόης καὶ ἀνθέων. Οὕτω παρῆλθεν ἔτος εἰς τὰς πολυαρίθμους ταύτας ἀσχολίας. Ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἔαρος, διέταξαν ὁ Λούκιος καὶ οἱ δίδυμοι τὰς ἀπαιτούσας τὴν ἐν τῇ πόλει παρουσίαν αὐτῶν ὑποθέσεις, καὶ ἐξήρχοντο πολλάκις μεθ' ἡδονῆς ὅπως ἀναπνεύσωσι τὸν ὀροσερὸν τῆς ἐξοχῆς ἀέρα, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ διὰ τὰς εὐεργεσίας του, καὶ θαυμάζοντες τὸ μεγαλεῖον τῶν δημιουργημάτων αὐτοῦ.

Ὅτε δ' ὠραίαν τινὰ ἐσπέραν οἱ δύο νεανίσκοι ἐκάθηντο ἐπὶ ἑδρας πλησίον τῆς θύρας τῆς οἰκίας, παρετήρησαν μακρὰν ξένον, ὅστις ἐφαίνετο ζητῶν ἄσυλον διὰ τὴν νύκτα. Ἐφόρει μέλαιναν ἐσθῆτα, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κρατῶν μεγάλην λευκὴν βακτηρίαν καὶ ὑπὸ μάλης βιβλίον· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς ἔφερε πέτασον μέλανος ἀχύρου. Τότε ὁ μὲν Τιμόθεος ὑπέθεσεν αὐτὸν ὡς ἱερωμένον, ὁ δὲ Φιλῆμων παρευθὺς διελογίσθη νὰ προσκαλέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκεῖ νὰ φιλοξενήσωσιν αὐτόν. Ὁρ-

μησαν λοιπὸν ἀμφότεροι πρὸς προὔπαντησιν τοῦ ξένου, ὅστις ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας, ἐφώνησε μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς:

« ὦ ἀγαπητάμου τέκνα! ἐγὼ εἶμαι, ὁ Ἀντώνιος. Εὐλογηθήτω τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου! αὐτὸς ἠθέλησεν, ὥστε φθάνων ἐδῶ, πρώτους ὑμᾶς ν' ἀπαντήσω! »

Οἱ δύο νεανίσκοι ὥρμησαν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, ἐκβάλλοντες καὶ αὐτοὶ φωνὰς χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως. Καὶ ἐπειδὴ ἔβλεπον αὐτὸν μέχρι τοῦδε, μόνον ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ Τούρκου κηπουροῦ, δὲν εἶναι παράδοξον πῶς δὲν ἀνεγνώρισαν αὐτὸν παραχρῆμα. Λαβόντες λοιπὸν ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων τὸν Ἀντώνιον ἀπὸ τῆς χειρός, εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ Λούκιος μετέσχε καὶ αὐτὸς τῆς χαρᾶς τῶν διδύμων, ἐπαναβλέπων τὸν ἐνάρετον τοῦτον ἄνθρωπον, καὶ ἠὺχαρίστησε τῷ Θεῷ διὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην περίστασιν.

Ὁ Ἀντώνιος διηγήθη εἰς τοὺς φίλους αὐτοῦ ὅτι ὑπέρπολυ ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ἀρχαῖον μοναστήριον, καὶ εὐκόλως ἔλαβε τὴν περὶ τούτου ἀδειαν παρὰ τοῦ φίλου Ἀβδαλλάχ. Ἄπαν σχεδὸν τὸ μοναστήριον ἀνενεώθη

κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἀπουσίαν, καὶ δύο μόνοι τῶν ἀρχαίων πατέρων ἐνεθυμήθησαν ὅτι εἶχόν ποτε ἰδεῖ αὐτόν· καὶ οἱ σεβάσμιοι οὗτοι μοναχοὶ ἦσαν ὁ φύλαξ καὶ ὁ ἀρχιεπισκόπος τῆς μονῆς. Ὑπεδέχθησαν λοιπὸν τὸν Ἀντώνιον, ὅπως ἔπρεπεν εἰς ἀδελφόν, τοσοῦτον ἀποτελεσματικῶς συντελέσαντα εἰς τὴν μεταβολὴν τῶν ἀπίστων. «Ἐπὶ τοῦ παρόντος, προσέθηκεν ὁ ἀξιοσέβαστος Ἀντώνιος, θέλω μόνον πρὸς ἐπίμετρον τῆς εὐτυχίας μου νὰ ἴδω ἐνταῦθα τὸν Ἀβδαλλὰχ καὶ τὴν εὐσεβῆ αὐτοῦ γυναῖκα Ἐλμίαν, οἵτινες διὰ τῶν παρακλήσεών μου δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ φθάσωσι.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Η ΕΝΩΣΙΣ—ΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ—ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ
ΤΕΛΕΤΗ

Τῇ ἐπαύριον ἔφθασαν ἐπὶ μικρᾶς ἀμάξης ὁ Ἀβδαλλὰχ καὶ ἡ Ἐλμίνα εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Λουκίου, ἀμφοτέρω οὐγγρικά ἐνδεδυμένοι, ὅπερ ἐπέφερε νέας συγκινήσεις, καὶ νέας ἀμοι-

βαίας εὐτυχίας ἐκχύσεις. Οἱ νεήλudes εὐθὺς ἠρώτησαν περὶ τοῦ Ἀντωνίου, ὁ ὁποῖος μετ' ὀλίγον ἤλθεν αὐτοπροσώπως, ὅπως βεβαιώσῃ αὐτοὺς περὶ τοῦ εὐτυχοῦς ταξειδίου του.

Τότε αἱ ἐρωτήσεις μετὰ ταχύτητος διεδέχοντο ἀλλήλας, οἱ νεανίσκοι μετὰ στοργῆς ἠρώτων περὶ τοῦ μὲν καὶ τῆς δέ· εὐχαρίστως δ' ἔμαθον πρὸς τοῦ Ἀβδαλλάχ, ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλουσιν ἔλθει πάντες ὅσους διετήρησεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ.

«Καὶ ποῦ εἶναι λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Τιμόθεος· διὰ τί δὲν ἤλθον μεθ' ὑμῶν;

— Ἐνομίσαμεν, εἶπεν ἡ Ἐλμίνα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀφήσωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν μέχρι νέας διαταγῆς· ἐφοβήθημεν μήπως ἀνησυχήσωμεν τὸν πατέρα σου, ἐρχόμενοι μετὰ τοσούτων ἀνθρώπων.

— Ἀληθέστατα, προσέθηκεν ὁ Ἀβδαλλάχ, ἐὰν ἤρχόμεθα αἰφνιδίως μετὰ τοσούτου πλήθους, θὰ ἐφαίνετο ὡς ἐὰν ἤρχόμεθα διὰ νὰ πολεμήσωμεν.»

Τότε ὁ Ἀβδαλλάχ μετὰ χαρᾶς ἐπληροφόρησε τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὅτι πολλοὶ τῶν ὑπηρετῶν του ἐγένοντο κατὰ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ

χριστιανοί· ὁ ἀνδρεῖος Ὁμάρ, ἡ πιστὴ τῆς Ἑλ-
μίνας θαλαμηπόλος καὶ πλείστοι ἄλλοι ἠθέ-
λησαν νὰ ἀσπασθῶσι τὸν χριστιανισμόν.

Ὅταν δὲ συνῆλθον πάντες, ὁ Λούκιος εἶπε
τῷ Ἀβδαλλὰχ καὶ τῇ ἐναρέτῳ αὐτοῦ γυναικί:

«Εἶθε ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ νὰ συνοδεύῃ καὶ νὰ
ῆναι πάντοτε μεθ' ὑμῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ!
Ἡ κατοικία αὕτη εἶναι ἀθλιεστάτη καὶ μικρο-
τάτη, συγκρινομένη πρὸς τὸ ὠραῖον μέγαρον,
ὅπερ ἀφήκατε διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χρι-
στὸν ἀγάπην. Ἐντούτοις προσφέρω ὑμῖν πᾶν
ὅ,τι ἔχω· θέλομεν ἀπολαύσει ὁμοῦ ὅσα δῶρα
μᾶς στέλλει ὁ Θεός, καὶ νομίζω ὅτι πάντες θέ-
λομεν εἶσθαι εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι.

— Βέβαια, ὑπέλαβεν ὁ Ἀντώνιος, ὁ ἐκ μαρ-
μάρου τοῖχος καὶ τὰ διὰ χρυσοῦ καὶ μεταξίνων
ταπήτων κεκοσμημένα δωμάτια δὲν παρέχου-
σιν, οὔτε τὴν εὐτυχίαν οὔτε τὴν γαλήνην τῆς
ψυχῆς, αἵτινες μόνον ἐν τῷ Θεῷ εὐρίσκονται.
Πόσοι πτωχοὶ ζῶσιν εἰς τὴν καλύβην των εὐ-
τυχέστεροι καὶ μᾶλλον εὐχαριστημένοι πολ-
λῶν πλουσίων εἰς τὰ λαμπρὰ αὐτῶν μέγαρα.»

Μετ' ὀλίγον παρετέθη τὸ δεῖπνον, ἐν ᾧ ἐπε-
κράτει ἀξιαγάπητος καὶ ἐγκάρδιος φαιδρότης·

κατὰ δὲ τὸ ἀπόδειπνον ἀνεκεφαλαίωσεν ὁ Ἄντωνιος πάσας τὰς περιπετείας τῆς κοινῆς αὐτῶν ἱστορίας, καὶ κατέδειξεν ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς συμβᾶσιν, ἐνυπῆρχεν ὁ δάκτυλος τοῦ Κυρίου.

«ὦ! ἐφώνησεν ὁ Ἄντωνιος βαθέως κατα-
νυγείς, τὰς χεῖρας ἔχων ἠνωμένας καὶ τὸ ὄμμα
πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένον, ὦ παντοδύναμε
Θεὲ τοῦ ἐλέους, σὺ ὁ πλάσας τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν, ὁ μετρήσας ἀπάσας τὰς τρίχας τῆς
κεφαλῆς ἡμῶν, ὁ τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ
ἐγκόσμια διοικῶν, σὺ ἐξήγαγες τῆς πατρικῆς
οἰκίας τὰ τέκνα ταῦτα, ὅπως ὁδηγηθῶσιν αὐτὰ
εἰς ἄγνωστον χώραν· διότι δὲν ἐχομίσθησαν
ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἐγκληματίου αὐτῶν ἄρπαγος δι'
ἄλλον λόγον, εἰμὴ μόνον ὑπὸ τῶν σχεδίων
τῆς θείας σου προνοίας. Ἐχώρισας τὸν Λού-
κιον τῶν τέκνων αὐτοῦ, ὅπως συνενώσης ἡμᾶς
πάντας ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πίστει, τῇ πρὸς
Σὲ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν
Σωτῆρα τοῦ κόσμου! Εὐλόγημένον ἔστω τὸ
ἅγιον ὄνομα σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος!
Εὐδόκησον ὥστε πάντες ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ
νὰ μείνωμεν πιστοὶ πρὸς τὴν πίστιν ἡμῶν,
ὅπως δυνηθῶμέν ποτε νὰ σὲ θεωρήσωμεν ἐν

τοῖς οὐρανοῖς, καὶ αἰωνίως νά Σε ἐξυμνῶμεν!»

Τὴν ἐπιούσαν ἔφθασε καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἄβδαλλάχ καὶ τῆς Ἑλμίνας. Νέα λοιπὸν χαρά, νέοι ἐπὶ ἄλλοι ἐναγκαλισμοί. Ὁμοθημαδὸν δ' ἀπεφασίσθη ὥστε τὴν ἡμέραν ταύτην νά ἐορτάζωσι πρὸς ἀνάμνησιν. Δι' ὃ πάντες ἡμῶν οἱ φίλοι ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου παρίστατο ὅλον τὸ χωρίον. Μετὰ τῆς αὐτῆς δημοτελοῦς πομπῆς, τῆς αὐτῆς ἡσυχίας, τῆς αὐτῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως ἐτελείωσεν ἡ ἁγία λειτουργία, μεθ' ἧς καὶ ἤρξατο. Ἄφ' οὗ λοιπὸν πάντες ἐγκαρδίους ἐνέπεμψαν τῷ Θεῷ εὐχαριστίας διὰ τὸ κοινὸν εὐτύχημα, ἕκαστος τῶν ἐναρέτων ἡμῶν φίλων ἐπανήλθεν εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ Ἄβδαλλάχ ἵνα μὴ πλέον ἀποχωρισθῆ τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀπεφάσισε νά ἀγοράσῃ παλαιὰν χωρικοῦ οἰκίαν, παρὰ τὴν τοῦ Λουκίου κειμένην. Ἐσκόπει δ' ὥστε κατεδαφίσας αὐτὴν μέχρι θεμελίων, νά κτίσῃ ἄλλην ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως.

«Θέλουμεν λοιπὸν εἶσθαι γείτονες, εἶπε, καὶ μόνον ὁ πράσινος λειμὼν καί τινα καρποφόρα δένδρα θέλουσι μᾶς χωρίζει· οὕτω, νομίζω,

Θέλομεν ζῆ ὡς ἀγαθοὶ γείτονες. Θέλω ἡ οἰκία μου νὰ ᾔηται ὁμοία πρὸς τὴν ἰδικὴν σου, καὶ ἀμφοτέραι νὰ ὁμοιάζωσι ὡς ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Φιλήμων. Ὅταν ἀποθάνωμεν, θέλομεν ἀφήσει τὰς οἰκίας ταύτας εἰς τὰ προσφιλεῖα ταῦτα τέχνα, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλουσι καὶ αὐτοὶ ζῆ ὡς ἀγαθοὶ γείτονες.»

Ἔτι εἶπεν ὁ Ἀβδαλλὰχ ἐξετελέσθη μετὰ ταῦτα, καὶ πάντες οἱ ἐνάρετοι οὗτοι χριστιανοὶ ἀπετέλουν μίαν μόνην καὶ εὐτυχῆ οἰκογένειαν.

ΤΕΛΟΣ

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ

ΕΝ ΤΩ ΓΡΑΦΕΙΩ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤ. ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

ΕΝΘΑ ΚΑΙ ΤΟ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ

ΝΕΛΣ ΔΡΑΧΜΗΣ